

Ársskýrsla 2008

Efnisyfirlit

Inngangur	3
Starfsemi og skipulag	4
Umsýsla og rekstur opinberra samkeppnissjóða	5
Alþjóðastarf	14
Mælingar og greining	16
Vísinda- og tækniráð	20
Viðburðir og útgáfur	21
Ársreikningur 2008	22
Úthlutanir	37

Inngangur

Íslenskt vísinda- og tæknisamfélag stendur að mörgu leyti framarlega í alþjóðlegum samanburði. Sýna má fram á það með umfangi vísinda- og rannsóknastarfs sem hluta af þjóðarframleiðslu, velgengni íslenskra vísindamanna þegar kemur að birtingum í alþjóðlegum tímaritum, öflugum frumkvöðlastarfi og svo mætti áfram telja. Vandí vísinda- og tæknisamfélagsins er þó smæð þess samfélags en það telur um 3000 manns, sem fást við rannsóknir og þróunarstarf sem uppfyllir flestar kröfur stærri samfélaga. Þýðing alþjóðlegs samstarfs er því mikil í þessu samhengi.

Gæði og árangur eru lykilatriði í nútíma vísinda- og nýsköpunarsamfélagi. Lagður er mælikvarði á gæði og árangur þegar teknar eru ákvarðanir um úthlutanir úr samkeppnissjóðum sem Rannís rekur. Stjórnvöld hafa markað þá stefnu að efla beri þátt samkeppnissjóða við útdelingu rannsóknafjár. Hér á landi er samkeppnisfé um 15% af því fé sem ríkið útteilir til rannsókna og þróunarstarfs en víða erlendis er samkeppnishluturinn mun hærrí eða allt að 40%.

Upplýsingar um niðurstöður og árangur rannsókna- og nýsköpunarverkefna eru ekki nægilega aðgengilegar almenningi. Rannís lítur á það sem hlutverk sitt að miðla upplýsingum um þessi verkefni. Til að auðvelda það er nauðsynlegt að byggja upp gagnagrunna um sem flesta þætti starfsins og gera þá aðgengilega almenningi. Rannís tók ákvörðun um að stíga mikilvægt skref í þessa átt á árinu 2008 með því að taka upp rafrænt umsóknarferli og byggja upp gagnagrunn sem nýtir upplýsingar beint úr umsóknum. Í gagnagrunninn verður einnig bætt við upplýsingum um framgang og niðurstöður verkefna.

Á tíunda áratug síðustu aldar óx umfang rannsókna hér á landi frá því að vera í slöku meðallagi í að verða meðal þess sem best gerist (3% af VLF). Á áratugnum sem er að líða hefur náðst ákveðið jafnvægi og árangur í þessum málaflokki. Það er hins vegar mikilvægt að efla árangursmat og áhrifamat af þessum rannsóknum. Rannís hyggst efla þennan þátt í starfi sínu í nánú samstarfi við stjórnvöld og viðkomandi sjóði.

Forsenda aukinna lífsgæða er öflun þekkingar og aukinn skilningur á okkur sjálfum og samfélaginu sem við búum í. Efnahagslegar framfarir byggja á nýsköpun, ekki síst þar sem rannsóknir og þróunarstarf er forsenda.

Hallgrímur Jónasson
Forstöðumaður Rannís

Starfsemi og skipulag

Rannsóknamiðstöð Íslands (Rannís) heyrir undir menntamálaráðherra og starfar samkvæmt lögum nr. 3/2003 um opinberan stuðning við vísindarannsóknir.

Starfsemi Rannís skiptist í eftirfarandi svið:

- Rannsókn- og nýsköpunarsvið
- Alþjóðasvið
- Greiningarsvið
- Stjórnsýslusvið
- Upplýsinga- og útgáfusvið

Rannís veitir vísinda- og tæknisamfélaginu stuðning með rekstri samkeppnissjóða, aðstoð og kynningu á alþjóðlegum sóknarfærum og samstarfsmöguleikum auk þess að kynna áhrif rannsókna og nýsköpunar á þjóðarhag. Rannís styður við rannsóknir, rannsóknatengt nám, tækniþróun og nýsköpun. Stofnunin er náinn samstarfsaðili Vísinda- og tækniráðs og hefur það hlutverk að veita faglega aðstoð og þjónustu við undirbúning og framkvæmd opinberrar vísinda- og tæknistefnu.

Starfsmenn Rannís

Aðalheiður Jónsdóttir, sérfræðingur á alþjóðasviði
Áslaug Holm Johnson, móttaka og skrifstofuhald á stjórnsýslusviði
Elísabet Andrésdóttir, sviðsstjóri alþjóðasviðs
Elva Brá Aðalsteinsdóttir, sérfræðingur á greiningarsviði
Hallgrímur Jónasson, forstöðumaður Rannís
Herdís Þorgrímsdóttir, sviðsstjóri stjórnsýslusviðs
Katrín Valgeirsdóttir, sérfræðingur á alþjóðasviði
Kristín Ingvarsdóttir, sérfræðingur á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Lýður Skúli Erlendsson, sérfræðingur á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Magnús Lyngdal Magnússon, fagstjóri á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Páll Vilhjálmsson, sviðsstjóri upplýsinga- og útgáfusviðs
Ragnhildur I. Guðmundsdóttir, skrifstofuhald
Sigurður Björnsson, fagstjóri á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Sóley Gréta Sveinsdóttir Morthens, sérfræðingur á greiningarsviði
Svandís Sigvaldadóttir, skrifstofuhald
Þorsteinn Brynjar Björnsson, sérfræðingur á alþjóðasviði
Þorvaldur Finnbjörnsson, sviðsstjóri greiningarsviðs

Starfsmenn sem luku störfum á árinu

Anna Kristín Daniélsdóttir, deildarsérfræðingur á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Ásdís Jónsdóttir, sérfræðingur á greiningarsviði
Eiríkur Smári Sigurðarson, sviðsstjóri á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Hans Kristján Guðmundsson, forstöðumaður
Hugrún Ýr Helgadóttir, sérfræðingur á greiningarsviði
Kristín Hjartadóttir, skrifstofuhald
Oddný Sverrisdóttir, sérfræðingur á greiningarsviði
Oddur Már Gunnarsson, deildarstjóri á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Rikke Pedersen, sérfræðingur á rannsókn- og nýsköpunarsviði
Snæbjörn Kristjánsson, yfirverkfræðingur á rannsókn- og nýsköpunarsviði.

Umsýsla og rekstur opinberra samkeppnissjóða

Flestir þeirra opinberu samkeppnissjóða sem styðja íslenskar rannsóknir og tækniþróun voru í vörslu Rannís árið 2008.

Sjóðir sem heyra undir menntamálaráðherra:

- Rannsóknasjóður
- Tækjasjóður
- Rannsóknarnámssjóður
- Markáætlun á sviði erfðafræði í þágu heilbrigðis og örtækni
- Markáætlun um öndvegissetur og klasa
- Nýsköpunarsjóður námsmanna
- Launasjóður fræðiritahöfunda

Sjóður sem heyrir undir iðnaðarráðherra:

- Tækniþróunarsjóður

Aðrir sjóðir í umsýslu Rannís:

- Rannsóknastyrkir Bjarna Benediktssonar
- Rannsóknarsjóður Sigrúnar Ástrósar Sigurðardóttur og Haralds Sigurðssonar
- Styrktarsjóður Sigurðar Jónssonar og Helgu Sigurðardóttur
- Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Hver þessara sjóða hefur ákveðið hlutverk í hinu opinbera stuðningskerfi og fara sérstakar sjóðstjórnir með ákvörðunarvald til úthlutunar styrkja. Allir sjóðirnir veita tímabundinn verkefnastuðning til allt að þriggja ára nema Tækjasjóður sem veitir styrki til tækjakaupa rannsóknastofnana. Þar sem verksvið sjóðanna skarast er haft samráð eins og kostur er til þess að auka samfellu í starfi þeirra. Samstarf er enn fremur við aðra opinbera samkeppnissjóði svo sem AVS-sjóðinn og Framleiðnisjóð landbúnaðarins í sama tilgangi.

Rannís sér um rekstur sjóðanna, á samskipti við umsækjendur og styrkþega, skipuleggur og sér um matsferli, samningagerð og eftirfylgni verkefna er hljóta stuðning. Allir sjóðirnir veita stuðning að undangengnu faglegu mati samkvæmt fyrirfram gefnum mælikvörðum á gæði verkefna. Hjá Rannsóknasjóði, Tækniþróunarsjóði og markáætlun er matið í höndum fagraða sem leita einnig til ytri matsmanna. Aðrar sjóðstjórnir leita til ytri matsmanna eftir þörfum. Þannig komu, auk stjórnarmanna, tugir fagraðsfulltrúa og hundruð ytri matsmanna að faglegri umfjöllun umsókna. Þetta matsferli er grundvöllur úthlutana í samkeppni.

Sjóðir í umsýslu Rannís árið 2008

Fjöldi styrkja (nýir styrkir og framhaldsstyrkir) og úthlutun í krónum árið 2008

Sjóður	Fjöldi styrkja	Fjárhæð styrkja í kr.	Gjöld samtals í kr.
Rannsóknasjóður	174	651.090.000	666.427.933
Tækniþróunarsjóður	84	600.500.000	595.071.018
Tækjasjóður	72	201.535.000	176.683.237
Rannsóknarnámssjóður	25	103.550.000	95.970.465
Launasjóður fræðiritahöfunda	10	20.400.000	21.233.169
Nýsköpunarsjóður námsmanna	79	28.730.000	32.200.000
Markáætlun um öndvegissetur og klasa	3	160.000.000	67.725.420
Samtals		1.765.805.000	1.655.311.242

Í viðauka er að finna lista yfir úthlutanir sjóðanna á árinu.

Rannsóknasjóður

Hlutverk Rannsóknasjóðs er að styrkja vísindarannsóknir á Íslandi. Í þeim tilgangi styrkir sjóðurinn skilgreind rannsóknaverkefni einstaklinga, rannsóknahópa, háskóla, rannsóknastofnana og fyrirtækja. Með hugtakinu vísindarannsóknir er átt við allar tegundir rannsókna, bæði grunnrannsóknir og hagnýtar rannsóknir. Rannsóknasjóður veitir styrki samkvæmt almennum áherslum Vísinda- og tækniráðs og á grundvelli faglegs mats á gæðum rannsóknaverkefna.

Eftirfarandi atriði vega þungt samkvæmt almennti stefnu Vísinda- og tækniráðs:

- Að verkefnið stuðli að uppbyggingu á vísindalegri og tæknilegri þekkingu
- Að verkefnið miði að vel skilgreindum ávinningi fyrir íslenskt samfélag eða atvinnulíf
- Að verkefnið stuðli að myndun rannsóknahópa og þekkingarklasa og aukinni samvinnu milli háskóla, rannsóknastofnana og fyrirtækja
- Að verkefnið feli í sér þjálfun ungra vísinda- og tæknimanna
- Að verkefnið stuðli að alþjóðlegri sóknargetu íslenskra vísindamanna og aukinni þátttöku í alþjóðasamstarfi á sviði vísinda

Rannsóknasjóður veitir þrenns konar styrki:

- Öndvegisstyrki
- Verkefnisstyrki
- Rannsóknastöðustyrki

Styrkirnir eru veittir til allt að þriggja ára í senn. Að auki veitir sjóðurinn nokkra smærri styrki:

- Forverkefnisstyrki
- Einkaleyfastyrki
- Kynningarstyrki
- Alþjóðasóknarstyrki

Stjórn Rannsóknasjóðs úthlutaði tæplega 300 milljónum króna fyrir styrkarið 2008 í þrjár styrktegundir: öndvegisstyrki, rannsóknastöðustyrki og verkefnastyrki. Umsóknarfrestur var 1. október 2007 og lá úthlutun fyrir í lok janúar 2008.

Alls bárust 17 umsóknir um öndvegisstyrki og voru 4 þeirra styrktar; 20 umsóknir bárust um rannsóknastöðustyrki og voru 7 þeirra styrktar; 204 umsóknir bárust um verkefnastyrki og voru

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

60 þeirra styrktar. Alls barst því 241 umsókn og var 71 styrkt, eða rétt innan við þriðjungur. Ennfremur bárust 14 umsóknir um forverkefnis-, kynningar og einkaleyfisstyrki og voru 10 þeirra styrktar.

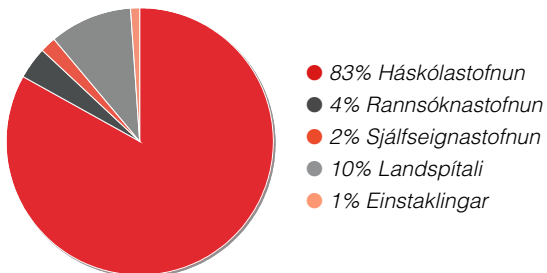
Framleiðnisjóður landbúnaðarins tók þátt í fjármögnun þriggja nýrra verkefna og nam framlagið 3,5 milljónum króna.

Stjórn Rannsóknasjóðs úthlutaði jafnframt einni milljón króna úr styrktarsjóði Sigurðar Jónssonar og Helgu Sigurðardóttur. Að þessu sinni kom styrkurinn í hlut Eiríks Steingrímssonar við Háskóla Íslands fyrir verkefnið Er Mitf geninu stjórnað af microRNA sameindum? Sjóðurinn var stofnaður 1985 til að efla rannsóknir í meinafræði manna og dýra.

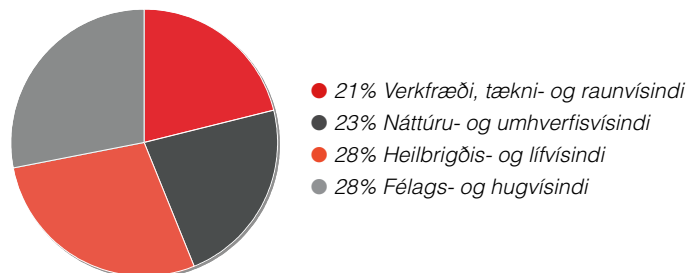
Rannsóknasjóður 2008 - nýjar umsóknir og styrkir

Styrktegund	Fjöldi umsókna	Fjöldi styrkja	Sótt um	Veitt	Úthlutunarhlutfall m.v. fjölda usókna
Öndvegisstyrkir	17	4	195.710	52.850	23,5%
Verkefna- og rannsóknarstöðustyrkir	224	67	754.803	247.012	29,9%
Forverkefnis-, kynningar- og einkaleyfisstyrkir	14	10	7.773	5.000	71,4%
Alls	255	81	958.286	304.861	31,8%

Rannsóknasjóður 2008 Hlutfallsleg skipting styrkja á stofnanir eftir verkefnisstjóra

Rannsóknasjóður 2008 Skipting á fræðasvið miðað við fjölda verkefna (allar styrktegundir)

Tækjasjóður

Hlutverk Tækjasjóðs er að veita rannsóknastofnunum styrki til kaupa á dýrum tækjum og búnaði til rannsókna. Við úthlutun úr Tækjasjóði skal taka mið af úthlutunarstefnu Rannsóknasjóðs á hverjum tíma og fer stjórn Rannsóknasjóðs jafnframt með stjórn Tækjasjóðs.

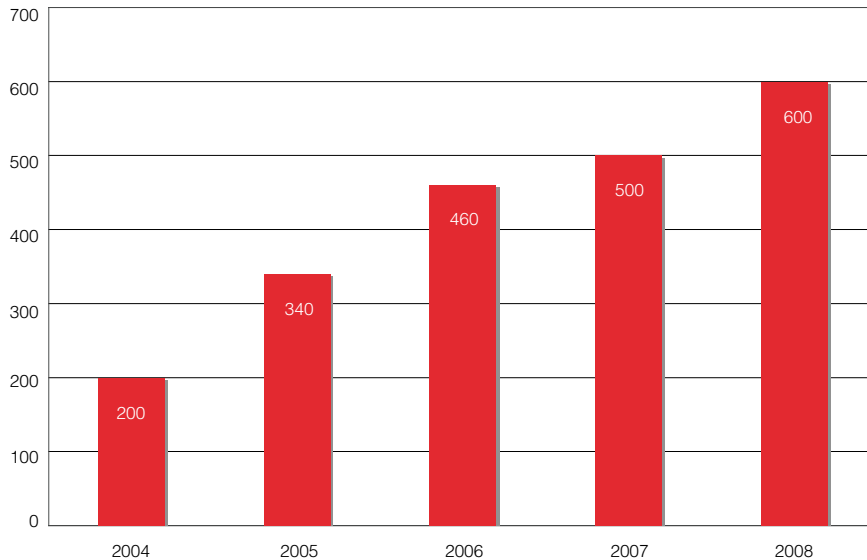
Tvær úthlutanir voru úr Tækjasjóði árið 2008. Þann 19. janúar úthlutaði stjórn Tækjasjóðs 18 styrkjum til tækjakaupa. Alls bárust 54 umsóknir og var sótt um 227 milljónir króna. Þann 27. mars úthlutaði stjórn Tækjasjóðs 36 styrkjum til tækjakaupa. Alls bárust 54 umsóknir og var sótt um 227 milljónir króna.

Töflu með nöfnum umsækjenda og upphæðum styrkja má finna aftast í viðauka.

Tækniþróunarsjóður

Hlutverk Tækniþróunarsjóðs er að styðja þróunarstarf og rannsóknir á sviði tækniþróunar sem miða að nýsköpun í atvinnulífi. Sjóðurinn heyrir undir iðnaðarráðherra og eru tekjur hans framlag úr ríkissjóði, sem var 600 milljónir árið 2008. Frá stofnun sjóðsins árið 2004 hefur framlag ríkissjóðs vaxið úr 200 milljónum. Á þessu tímabili hefur sjóðurinn úthlutað rúmum 2 milljörðum í styrki.

Framlag til Tækniþróunarsjóðs af fjárlögum

Stjórn Tækniþróunarsjóðs er skipuð sjö einstaklingum sem iðnaðarráðherra skipar til þriggja ára í senn. Stjórnin tekur ákvarðanir um fjárveitingar úr sjóðnum að fenginni umsögn fagráða sem tækninefnd Vísinda- og tækniráðs skipar til tveggja ára í senn.

Hlutverk sjóðsins er að styðja rannsóknir og tækniþróun sem stuðlar að aukinni samkeppnishæfni atvinnulífsins.

Tækniþróunarsjóður hefur heimild til að fjármagna nýsköpunarverkefni í samræmi við megin stefnu Vísinda- og tækniráðs með því að:

- Styrkja tækniþróun og tengdar rannsóknir í þágu nýsköpunar atvinnulífsins, m.a. í samstarfi við stofnanir, háskóla og fyrirtæki
- Styrkja uppbyggingu sprotafyrirtækja og eiga aðild að þeim á frumstigi nýsköpunar
- fjármagna átaksverkefni og markáætlanir á einstökum tæknisviðum til að treysta tæknilegar undirstöður atvinnuveganna, einstaka greinar þeirra eða þvert á greinaskiptingu þeirra
- Styrkja lítil verkefni á vegum einstaklinga og smáfyrirtækja sem eru líkleg til að verða atvinnu- og tekjuskapandi þrátt fyrir áhættu í upphafi
- Kosta greiningu á stöðu nýsköpunar og gerð áætlana til styrktar henni

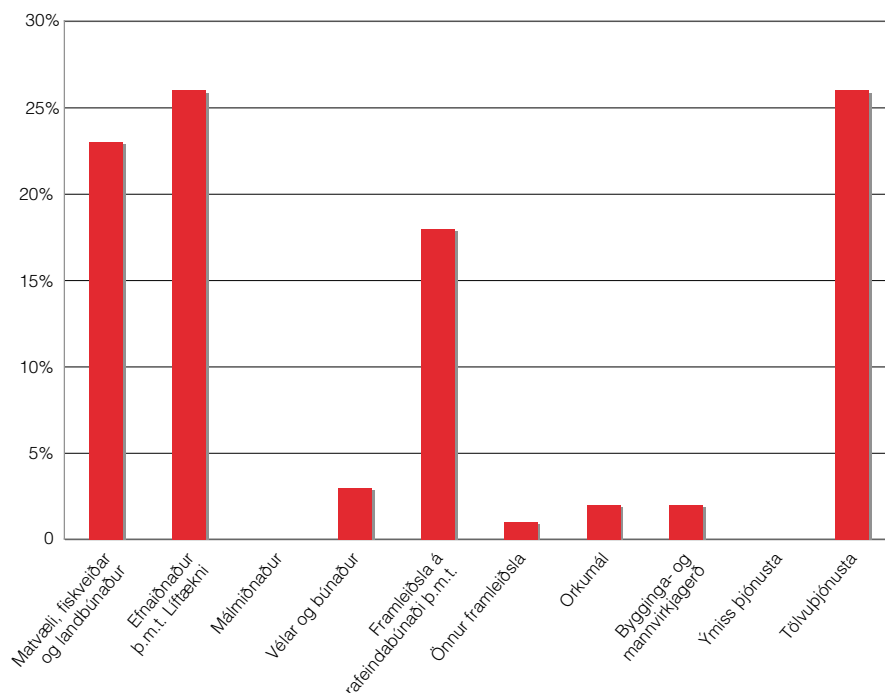
Nýjar umsóknir í sjóðinn voru 91 árið 2008 upp á tæpar 800 milljónir. Þá voru umsóknir um framhaldsstyrki samtals 260 milljónir, en sjóðurinn veitir styrki til verkefna í allt að 3 ár. Nærri 60% úthlutunar ársins er til nýrra verkefna og forverkefna.

Tækniþróunarsjóður 2008

Styrkir	Fjöldi umsókna	Fjöldi styrkja	Sótt um	Veitt	Hlutfall m.v. fjölda umsókna
Nýjar umsóknir	90	42	797.739	336.250	47%
Framhaldsumsóknir frá 2006	9	9	82.200	79.000	100%
Framhaldsumsóknir frá 2007	23	23	177.643	176.400	100%
Forverkefnisumsóknir	17	10	16.138	8.850	59%
Samtals	139	84	1.073.720	600.500	60%

Styrkir skiptast þannig milli atvinnugreina að hugbúnaður og heilbrigðisgeiri eru með um fjórðung hvor, efnaiðnaður (þ.m.t. líftækni) og matvælaíðnaður um fimmting hvor og tíundi hluti skiptist á aðrar atvinnugreinar. Af þeim sem hljóta styrk á árinu 2008 eru fyrirtæki í forsvari rúmlega 66% verkefna, rannsóknastofnanir um 20% og loks háskólar með 10%. Þessi skipting hefur verið nokkuð svipuð öll fimm árin sem sjóðurinn hefur starfað.

Skipting styrkja Tækniþróunarsjóðs á atvinnuflokka

Markáætlun um öndvegissetur og klasa 2009 – 2015

Í ályktun Vísinda- og tækniráðs frá desember 2007 er fjallað um helstu áskoranir sem blasa við íslensku þekkingarsamfélagi. Bent er á svið þar sem Íslendingar hafa burði til að ná sérstökum árangri á alþjóðlegum vettvangi og þar sem starfsemi fyrirtækja, háskóla, rannsóknastofnana, opinberra aðila og einstakra þjóðfélagshópa getur fléttast saman og skilað þjóðinni enn meiri ávinningi.

Á árinu auglýsti Vísinda- og tækniráð eftir umsóknum að öndvegissetrum eða rannsóknaklösum og skyldi úthlutað allt að 160 milljónum á ári til 7 ára. Auglýst var eftir umsóknum á tveimur þrepum. Á fyrsta þrepi var boðið að leggja fram hugmyndir að öndvegissetrum eða rannsóknaklösum og bárust alls 82 hugmyndir. Starfshópur á vegum Vísinda- og tækniráðs valdi tíu hugmyndir

og var forsvarsmönnum þeirra verkefna boðið að senda inn fullbúna umsókn á síðara þrepi. Gerð var krafa til þeirra tíu hugmynda sem hlutu framgang um víðtækt samstarf fyrirtækja, háskóla og rannsóknastofnana bæði innanlands og út fyrir landsteinana.

Eftirfarandi tíu hugmyndir hlutu framgang:

- Markvís-öndvegissetur. Forsvarismaður: Jón Torfi Jónasson, Háskóla Íslands.
- Rannsóknarsetur vitvéla. Forsvarismaður: Kristinn R. Þórisson, Háskólanum í Reykjavík.
- Prentsmiðja fólksins. Handrita- og bókmenning síðari alda 1600-1900. Forsvarismaður: Viðar Hreinsson, ReykjavíkurAkademíunni.
- Næring í nýsköpun. Forsvarismaður: Kristinn Andersen, Marel.
- Lífvirk efni á láði og legi. Forsvarismaður: Jóna Freysdóttir, Landspítalanum.
- Rannsóknaklasi í jarðhita. Forsvarismaður: Sigurður Magnús Garðarsson, Háskóla Íslands.
- Öndvegissetur í fiskeldi 2009-2015 – sjálfbær nýting auðlinda lands og sjávar. Forsvarismaður: Helgi Thorarensen, Háskólanum á Hólum.
- Loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á náttúru og samfélag. Forsvarismaður: Árni Snorrason, Vatnamælingum.
- Forskot með fjölbreytileika – öndvegisklasi í jafnréttis- og margbreytileikarannsóknum. Forsvarismaður: Irma Erlingsdóttir, Háskóla Íslands.
- Upplifun og lífsgæði á mörkum byggða og óbyggða. Forsvarismaður: Ása Richardsdóttir.

Á síðara þrepi voru allar umsóknir metnar af a.m.k. þremur erlendum sérfræðingum auk þess sem sérstakt fagráð skipað meðlimum fagráða Rannsóknasjóðs og Tæknipróunarsjóðs fjölluðu um umsóknirnar. Þá fól menntamálaráðherra stjórn Rannsóknasjóðs að ganga formlega frá úthlutun og var úthlutunin þessi:

Heiti verkefnis	Verkefnisstjóri	Styrkur til sjö ára
<i>Alþjóðlegur rannsóknaklasi í jarðhita</i>	<i>Sigurður M. Garðarsson</i>	<i>70 millj. kr.</i>
<i>Öndvegissetur í jafnréttis- og margbreytileikarannsóknum</i>	<i>Irma Erlingsdóttir</i>	<i>35 millj. kr.</i>
<i>Vitvélasetur Íslands</i>	<i>Kristinn R. Þórisson</i>	<i>55 millj. kr.</i>

Launasjóður fræðiritahöfunda

Meginhlutverk sjóðsins er að auðvelda samningu bóka og verka á stafrænu formi til eflingar íslenskrri menningu. Rétt til að sækja um starfslaun úr sjóðnum hafa höfundar alþýðlegra fræðirita, handbóka, orðabóka og viðamikils upplýsingaefnis á íslensku á ýmsu formi.

Stjórn sjóðsins er skipuð af menntamálaráðherra til tveggja ára í senn. Einn fulltrúi er tilnefndur af Rannsóknamiðstöð Íslands og annar fulltrúi er tilnefndur af Hagþenki, félagi höfunda fræðirita og kennslugagna. Formaður er skipaður án tilnefningar.

Stjórnin úthlutar starfslaunum úr sjóðnum árlega. Starfslaun eru veitt til hálfis árs eða eins árs, til tveggja ára eða þriggja. Þeir sem hljóta starfslaun skulu ekki gegna föstu starfi meðan á starfslaunatímanum stendur.

Alls bárust 55 umsóknir um styrk og fengu 10 fræðimenn úthlutað 2,04 milljón króna hver.

Rannsóknastyrkir Bjarna Benediktssonar til lögfræði- og sagnfræðirannsókna

Auglýst var eftir umsóknum um Rannsóknarstyrki Bjarna Benediktssonar á sviði lögfræði og sagnfræði og voru 6 styrkir í boði árið 2008. Styrkveitingar byggðu á faglegu mati á gæðum rannsóknaverkefni, færni og reynslu umsækjanda til að stunda rannsóknir og aðstoðu til að sinna verkefnum. Fimm verkefni fengu styrk að upphæð samtals 3,5 milljón krónur. Þrjú verkefni voru á sviði lögfræði og tvö á sviði sagnfræði.

Rannsóknasjóður Sigrúnar Ástrósar Sigurðardóttur og Haraldar Sigurðssonar

Hinn 4. maí 2008 voru liðin 100 ár frá fæðingu Haraldar Sigurðssonar bókavardar en hann lést 1995. Á þeim degi tilkynnti ekkja hans, Sigrún Ástrós Sigurðardóttir kjólahönnuður, að í samræmi við erfðaskrá þeirra hjóna frá 1983 hefði verið stofnaður Rannsóknasjóður Sigrúnar Ástrósar Sigurðardóttur og Haraldar Sigurðssonar. Markmið sjóðsins er að efla rannsóknir á korta- og landfræðisögu Íslands og íslenskri bókfræði og stuðla að útgáfu rita um þau efni. Við mat á umsóknum um styrki úr sjóðnum er vísindalegt gildi rannsóknaverkefni lagt til grundvallar.

Ekki var veitt úr Rannsóknasjóði Sigrúnar Ástrósar Sigurðardóttur og Haraldar Sigurðssonar á árinu 2008.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Markmið Minningarsjóðs Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar er að styrkja stúdenta með góða námshæfileika sem einkum leggja stund á verkfræði og raunvísindanám. Að öllu jöfnu ganga nemendur í doktorsnámi fyrir styrkveitingu.

Ekki var veitt úr Minningarsjóði Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar á árinu 2008. Markáætlun á sviði erfðafræði í þágu heilbrigðis og örtækni 2005 - 2010

Árið 2005 var ýtt úr vör nýrri markáætlun sem ber heitið Erfðafræði í þágu heilbrigðis og örtækni. Ákvörðunin um viðfangsefni þessarar nýju áætlunar var byggð á mati starfsnefnda Vísinda- og tækniráðs á tillögum frá vísindasamfélagi og atvinnulífi um nýjar markáætlanir, en auglýst var eftir tillögum haustið 2004. Áætlunin var undirbúin sameiginlega af vísindanefnd og tækninefnd Vísinda- og tækniráðs. Markáætlunin var skipulögð í tveimur lotum og náði fyrri lotan til tveggja fyrstu áranna. Úthlutað var úr áætluninni árið 2005 og aftur 2007 til þriggja ára.

Rannsóknarnámssjóður

Hlutverk Rannsóknarnámssjóðs er að veita styrki til rannsóknatengds framhaldsnáms við háskóla eða á ábyrgð hans í samvinnu við rannsóknastofnanir eða fyrirtæki, hvort tveggja í námi á Íslandi og erlendis. Sjóðurinn var stofnaður 1993 og á hann sér nú grundvöll í lögum um opinberan stuðning við vísindarannsóknir nr. 3/2003. Hlutverk Rannsóknarnámssjóðs er að veita styrki til rannsóknatengds framhaldsnáms á grundvelli reglna sem menntamálaráðherra setur (nr. 16/2008).

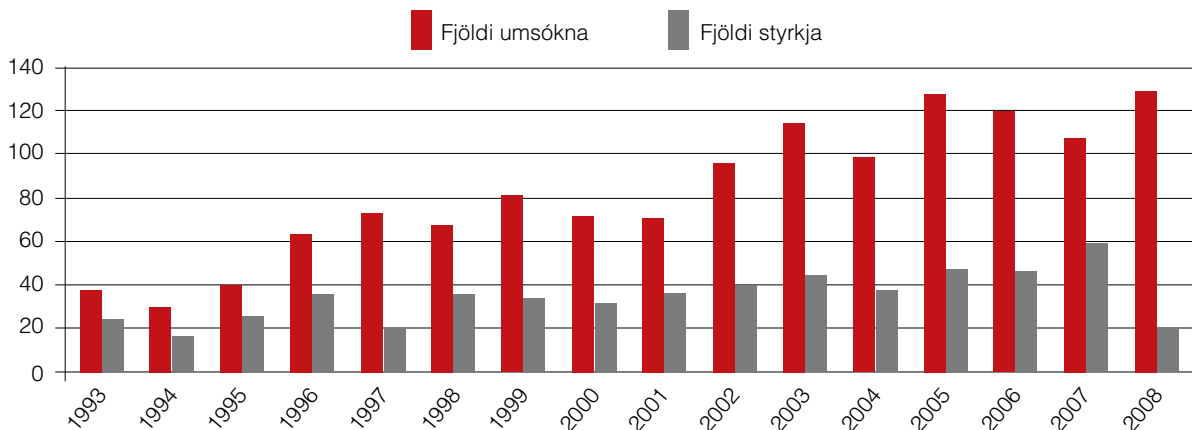
Rannsóknarnámssjóður veitir tvenns konar styrki, almenna styrki og FS-styrki (fyrirtækja- og stofnanastyrki), til framfærslu nemenda í rannsóknatengdu framhaldsnámi og skal tilhögun

Þess uppfylla viðmið um æðri menntun og prófgráður, sem menntamálaráðuneytið gefur út, en fer að öðru leyti eftir lögum um háskóla nr. 63/2006, eftir almennum reglum háskóla og reglum einstakra deilda.

Umsóknafrestur var í mars og lá úthlutun fyrir í júní. Fyrir styrkárið 2008 bárust alls 128 umsóknir um almenna styrki, flestir þeirra til tveggja eða þriggja ára (styrktímabil 2008-2010). Stjórn sjóðsins úthlutaði að þessu sinni sex almennum styrkjum til meistaranema og fjórtán styrkjum til doktorsnema. Meistaraverkefni v 4,8 milljón kr. en doktorsverkefni fengu styrk að upphæð 94 milljón kr. Af meistaranemum eru fjórir í námi við Háskóla Íslands, einn við Háskólann í Reykjavík og einn í námi erlendis. Af doktorsnemunum eru níu í námi við Háskóla Íslands, tveir í námi við erlendan háskóla í samstarfi við Háskóla Íslands, einn við Háskólann í Reykjavík og tveir í námi erlendis. Alls var úthlutað 98,8 milljón kr. í almenna styrki fyrir árin 2008-2010.

Fyrir styrkárið 2008 bárust alls níu umsóknir um FS-styrki, bæði til meistara- og doktorsnáms. Stjórn sjóðsins ákvað að veita fimm FS-styrki að upphæð alls 4,75 milljón kr. Markmið FS-styrkja er að efla samvinnu milli stofnana, fyrirtækja og háskóla og skulu fyrirtæki og stofnanir skilgreina fyrirfram hvaða fagsvið skuli styrkja. Styrkurinn verður til við samfjármögnun fyrirtækis/stofnunar og Rannsóknarnámssjóðs.

Rannsóknarnámssjóður. Fjöldi umsókna og styrkja (almennir styrkir) frá 1993 til 2008.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Markmið sjóðsins er að gefa háskólum, rannsóknastofnunum og fyrirtækjum tækifæri til að ráða námsmenn í grunn- og meistaranámi við háskóla til sumarvinnu við metnaðarfull og krefjandi rannsóknarverkefni. Frá stofnun hans 1992 hefur sjóðurinn unnið sér nafn og gott orð fyrir vinnu mörg hundruð námsmanna og verkefna sem þeir hafa leyst af hendi fyrir tilstyrk sjóðsins. Rannís tók við umsýslu sjóðsins þann 8. júlí 2008 og hafði ekki umsýslu með úthlutuninni. Alls var úthlutað 28,7 milljón kr. til 79 verkefna.

Nýsköpunarverðlaun forseta Íslands eru árlega veitt þeim námsmönnum sem hafa unnið framúrskarandi starf við úrlausn verkefnis sem styrkt hefur verið af Nýsköpunarsjóði námsmanna. Verðlaunin voru fyrst veitt í ársbyrjun 1996 og hafa síðan verið veitt á ári hverju við hátíðlega athöfn á Bessastöðum.

Allir þeir nemendur sem skila inn lokaskýrslu fyrir auglýstan frest koma til greina við veitingu verðlaunanna. Verðlaunin hlutu Arna Óskarsdóttir og Tinna Ósk Þórarinsdóttir fyrir verkefnið Rafskautanet fyrir fingurendurhæfi.

Fimm verkefni fengu sérstaka viðurkenningu: Gráa gullið, unnið af Sigurlaugu R. Sævarsdóttur; Pattern Finder - Greiningarforrit til munsturgreiningar, unnið af Gunnsteini Hall; ICCE - Icelandic Carbon Credit Exchange, unnið af Bergþóru Arnarsdóttur; Mælingar á þéttleikabreytingum í aftauguðum rýrum vöðvum, unnið af Guðfinnu Halldórsdóttur og Víxlflæði á súrefni milli æða í sjónhimnu manna, unnið af Agli Axfjörð Friðgeirssyni.

Alþjóðastarf

Ísland hefur um langt skeið tekið virkan þátt í alþjóðasamstarfi í vísindum, tækni og nýsköpun. Þetta samstarf hefur gefið íslenskum vísinda- og tæknimönnum tækifæri til menntunar, þjálfunar og samstarfs. Sérstaklega á seinni árum hafa gefist veruleg sóknarfæri til samfjármögnunar á stærri verkefnum og ber þar hæst aðild Íslands að rammaáætlunum ESB. Árangur íslenskra þátttakenda er góður, tengslanet hefur skapast sem styrkir íslenskar rannsóknir auk þess sem styrkjagreiðslur til Íslands hafa reynst hærri en aðildargjaldið sem greitt er vegna þátttöku og hefur íslensk fjárfesting í aðildargjaldi þannig skapað virðisauka í íslensku vísinda- og þróunarstarfi umfram beinar fjárfestingar innanlands. Hið sama má segja um norrænt og annað evrópskt samstarf sem og þá möguleika sem eru á samstarfi í vesturátt og öðrum alþjóðlegum vettvangi.

SAMSTARF Á VEGUM ESB

Sjöunda rannsóknáætlun ESB um rannsóknir og tækniþróun 2007-2013

Sjöunda rammaáætlun ESB hóf göngu sína þann 1. janúar 2007 og var gengið frá þátttöku EFTA/EES landanna 16. júní 2007. Áætlunin er til sjö ára og felur í sér ýmsar breytingar svo sem aukna áhersla á grunnrannsóknir, aukið samstarf við atvinnulífið og einfaldari stjórnsýslu. Þá er haldið áfram þeirri viðleitni að koma á sjálfviljugu samstarfi milli rannsóknasjóða í aðildarlöndunum (ERA-NET verkefni/Gr. 169 verkefni).

Í lok árs 2008 höfðu íslenskir aðilar sent inn 216 umsóknir til 7. rannsóknáætlunarinnar og búið er að undirrita og/eða gefa vilyrði fyrir 55 samningum um verkefni með íslenskri þátttöku. Heildarstyrkir til þessara verkefna nema um 146.000.000 og er hlutur íslenskra aðila a.m.k. 14.000.000, en því til viðbótar bættust við styrkir til íslenskra aðila úr mannauðsáætluninni. Árangurshlutfall íslenskra umsókna er um 26% sem er með því hæsta sem gerist í Evrópu.

Rannís hefur umsjón með þátttöku Íslands í 7. rannsóknáætlun ESB um rannsóknir og þróun, m.a. með setu í stjórnarnefndum og umsjón með starfi landstengiliða auk þess sem Rannís stendur fyrir kynningarfundum og námskeiðum sem miða að því að auðvelda og auka þátttöku íslenskra aðila í rannsóknáætluninni.

Þá tekur Rannís þátt í verkefnum á vegum áætlunarinnar sem miða að því að auka íslenska þátttöku og efla samstarfið innan Evrópu. Á meðal verkefna sem Rannís átti aðild að á árinu 2008 eru:

Landstengilverkefni (NCP verkefni)

Rannís á aðild að fjölda NCP verkefna sem miða að því að auka samstarf milli landstengla innan Evrópu og stuðla þannig að aukinni þátttöku rannsóknasamfélagsins í 7. rammaáætluninni. NCP stendur fyrir National Contact Point eða landstengill.

Verkefni sem Rannís hefur tekið þátt í á árinu 2008 eru:

- Euro-Ris Net – innviðir rannsókna
- EUROSIS – vísindin í samfélaginu
- C-Energy – orka
- Cosmos – geimtækni
- TransCoSME – rannsóknir í þágu lítilla og meðalstórra fyrirtækja
- Net4Society – félags-, hag- og hugvísindi

ERA-Net

Rannís á aðild að nokkrum ERA-Netum sem fjármögnuð eru af 7. rannsóknaáætlun Evrópusambandsins. Verkefni þessi gefa tækifæri til að hafa áhrif á mótun evrópskrar vísinda- og tæknistefnu og býður upp á þátttöku í fjármögnun evrópskra rannsóknaverkefna í samstarfi við aðra umsjónaraðila rannsóknasjóða í Evrópu. Markmið ERA-Net verkefnanna er að auka samstarf evrópskra rannsóknasjóða og styðja við þróun samevrópsks rannsóknasvæðis. Rannís tekur þátt í ERA-SME (rannsóknir í þágu lítilla og meðalstórra fyrirtækja) og ERA-NanoMed (örtækni í lyfjafræði).

Enterprise Europe Network

Enterprise Europe Network er samstarfsverkefni undir stjórn Nýsköpunarmiðstöðvar með þátttöku Rannís og Útflutningsráðs Íslands. Markmið verkefnisins er að veita upplýsingar um málefni er snerta viðskipti í Evrópu og auðvelda fyrirtækjum að nýta viðskiptatækifæri sem þar bjóðast. Hlutverk Rannís í verkefninu er að upplýsa fyrirtæki um tækifæri innan 7. rannsóknaáætlunarinnar.

Evrópska rannsóknastarforgið

Rannís hélt áfram að aðstoða íslenskt og erlent vísindafólk við vistaskipti og búferlaflutninga innan ramma verkefnisins. Áfram var unnið að því að uppfæra upplýsingar á vefsíðunni www.euraxess.is. Nokkur fjöldi fyrirtækja og stofnana hafa notfært sér að auglýsa rannsókn- og vísindastörf alþjóðlega á Evrópska rannsóknastarforginu www.europa.eu.int/euraxess.

Mælingar og greining

Rannsóknavog og nýsköpunarvog Rannís voru framkvæmdar á árinu 2008. Verkefni voru unnin á sviði greiningar á stefnumiðum, þróun aðferða á mælikvörðum rannsókna og á sviði þróunar og nýsköpunar.

Rannsóknavog og nýsköpunarvog

Í samráði við Hagstofu Íslands var ákveðið að tengja saman Rannsóknavog og Nýsköpunarvog, en sú aðferð hefur ekki verið viðhöfð áður. Segja má að reynslan af þessari tilraun hafi ekki tekist sem skyldi þar sem erfiðara var að innheimta gögn frá fyrirtækjum en áður. Rannís og Hagstofan eru sammála um að leggja sem minnstar byrðar á fyrirtækin í landinu og var þessi tilraun gerð með það fyrir augum. Á árinu var undirbúið samkomulag um að Hagstofan tæki við gagnaöflun í Rannsóknarvog og nýsköpunarvog frá ársbyrjun 2009 en Rannís muni þess í stað auka þá greiningarvinnu sem byggir á gögnunum.

Rannís hefur einnig það hlutverk að leggja mat á þátt rannsókna og þróunar í fjárlögum, frumvarpi til fjárlaga og í ríkisreikningi. Þetta er aðferð sem OECD hefur lagt fram og gefur sterkar vísbendingar um rannsóknavirkni í opinbera geiranum á komandi ári, sé stuðst við frumvarp til fjárlaga.

Verkefni á vegum NordForsk

NordForsk hóf nýja tegund verkefna árinu 2007. Þetta eru svo kölluð NORIA-Net og tók greiningarsvið Rannís þátt í nokkrum þeirra auk þess að taka þátt í verkefni á vegum NordForsk um umfjöllun um rannsóknir og þróun í dagblöðum.

NORIA-Net – lifandi nýjungasamfélag (Living lab)

Lilan er verkefni um svo kallað Living lab, en um er að ræða aðferð við að virkja notendur í nýsköpunarstarfi fyrirtækja og stofnana. Verkefnið var unnið í samstarfi við Önnu Maríu Pétursdóttur sérfræðing hjá Háskólanum í Reykjavík. Gert er ráð fyrir að verkefninu ljúki á árinu 2009 með því að sett verði á stofn áætlun til styrktar verkefnum á sviði notendastýrðrar nýsköpunar þar sem Living lab aðferðin verður notuð.

NORIA-Net – birtingar og tilvitnanir

Rannís tekur þátt í þróun aðferða við birtingu á upplýsingum sem byggja á greinaskrifum norrænna vísindamanna í ritrýndum tímaritum á vegum fyrirtækisins Thomson ISI, sem nú er orðinn hluti af Reuters samsteypunni. Upplýsingarnar eru taldar einna bestu heimildir sem hægt er að fá um virkni rannsókna.

NORIA-net Asia

Norðurlöndin öll sameinuðust um að taka þátt í verkefni sem hefur að markmiði að kanna samstarf um einingu til aðstoðar við nýsköpun í Asíu, sérstaklega í Kína og á Indlandi. Þess er vænst að hópurinn skili niðurstöðum sem kunna að leiða til tillagna um samstarf á þessu sviði. Asía er mjög áhugverður samstarfsaðili um nýsköpun séð frá sjónarhorni Norðurlanda, sem eru mjög framarlega á þessu sviði í heiminum.

Almenn umræða um rannsóknir og þróun í dagblöðum

NordForsk óskaði eftir því að aðilar frá öllum Norðurlöndunum tækju þátt í verkefni um innihaldsgreiningu á dagblöðum hvað varðar greinar af ýmsu tagi um rannsóknir og þróun. Fyrstu vísbendingar eru mjög áhugaverðar og gefa til kynna að allmikil umfjöllun hafi verið um þessi mál í dagblöðum. Niðurstöður eru líklegar fyrir sumarið 2009.

Verkefni á vegum Norrænu Nýsköpunarmiðstöðvarinnar (NICe)

Nokkur verkefni voru unnin á vegum NICe árið 2008. Verkefni sem tengjast mælikvörðum um rannsóknir, þróun og nýsköpun voru mjög áberandi.

NIND – Innocate (Nordic Innovation Indicators)

Markmið verkefnisins er að kynna mikilvægar vísbendingar fyrir nýsköpun og rannsóknir hvað varðar undirbúning að stefnumótun. Áhersla var lögð á að útskýra þýðingu þessara vísbendinga og að koma með skýringar á tengslum á milli nýsköpunar og hagvaxtar.

Ignored (Innovation and Growth in the Nordic Economies)

Markmið með Ignored verkefninu er að skoða tengslin á milli nýsköpunar og framleiðnivaxtar á Norðurlöndum og í Eyrstrasaltsríkjunum. Til þess eru notuð gögn um einstök fyrirtæki en það er nýlunda í alþjóðasamstarfi.

Verkefninu er skipt í fjóra hluta:

- að greina vísbendingar nýsköpunar sem varða þessi mál
- hönnun og gerð líkans fyrir rannsóknir á stefnumiðum
- mat á áhrifum nýsköpunar á framleiðni
- túlkun og notkun á niðurstöðum til kynningar fyrir stefnumótandi aðila

ServInno (Service Innovation in the Nordic Countries)

Aukin áhersla hefur verið lögð á að nýsköpun eigi sér stað í þjónustugeiranum á sama hátt og í þeim geira atvinnulífsins þar sem framleiðsla fer fram. Þrátt fyrir þetta er skilningur á nýsköpun og mikilvægi stefnumótunar í nýsköpun byggð á forsendum framleiðslu. Í verkefninu verður skoðað ferli nýsköpunar í þjónustugeiranum með það fyrir augum að auka skilning á ferlinu.

Notendastýrð nýsköpun (User Driven Innovation – UDI)

Verkefni þetta er á vegum NICe en er til komið þannig að FORA í Danmörku, sem er greiningardeild iðnaðarráðuneytisins þar, var beðin um að vinna ákveðna forvinnu sem skýrir hvernig fyrirtæki vinna með notendum um þróun nýsköpunar. NICe taldi mikilvægt að fara í þessa rannsókn þar sem eiginleikar nýsköpunar eru sífellt að breytast og að borin hafa verið kennsl á mikilvægi þess að notendur nýsköpunar komi að málum sem fyrst.

NordTrend

Nýsköpunarmiðstöð Norðurlanda lagði grunninn að NordTrend-verkefninu sem hefur að markmiði að athuga nýsköpunarvirkni á Norðurlöndum. Þekkt er að upplýsingar um nýsköpun og tengsl nýsköpunarstarfs við stefnumótun eru af skorum skammti. Norðurlöndin hafa getið sér gott orð fyrir þróun aðferða á þessu sviði. Starfsemi NordTrend er í burðarliðnum en byggir á norrænu samstarfi innan 7. rannsóknáætlunar ESB. Ráðstefna verður haldin í Reykjavík vorið 2009.

Norrænn framsýnivettvangur

NICe fór fram á það við Rannsóknastofnunina í Risö í Danmörku að setja saman samstarfshóp um framsýni á vettvangi rannsókna, þróunar og nýsköpunar. Verkefni um þetta sama mál lauk með ráðstefnu í Kaupmannhöfn á árinu. Framsýnivettvangurinn hefur ekki fundað síðan en gert var ráð fyrir að samstarfshópurinn hittist a.m.k. árlega og ræði möguleika á hagnýtingu á framsýniaðferðinni. Þess má geta að öll Norðurlöndin hafa farið í gegnum framsýniverkefni og í kom Vísinda- og tækniráð slíku starfi af stað árið 2007. Það hefur leitt til þess að ráðið kom fram með val á átta áherslusviðum í ályktun sinni frá desember 2007.

Annað norrænt samstarf

Nordic Benchmarking Forum

Á liðnum árum hafa Noregur, Svíþjóð og Danmörk unnið að samanburði á nýsköpunarmálum í löndunum undir heitinu Nordic Benchmarking Forum. Á árinu 2008 var Rannís boðin aðild að samstarfinu fyrir hönd Íslands. Á sama tíma var DSTI í Danmörku boðin aðild. Því eru Norðurlöndin fimm nú farin að vinna saman að því að bera saman nýsköpunarstarfsemi og forendur.

NORBAL gagnagrunnur um handhafa doktorsgráðu á Norðurlöndum

Greiningarstofan NIFU-STEP í Noregi rekur gagnagrunni NORBAL en norrænar stofnanir greiða fyrir rekstur hans. Í grunninum, sem hefur verið rekinn í nokkur ár, er að finna upplýsingar um fjölda fólks í doktorsnámi eftir kyni, landi og fagsviði. Nýlega var einnig farið að afla sambærilegra upplýsinga frá Eystrasaltslöndunum.

Annað alþjóðasamstarf á greiningarsviði

OECD – NESTI/TIP

Greiningarsvið Rannís tekur þátt í tveimur samstarfshópum hjá OECD. Það eru NESTI (National Experts on Science and Technology Indicators) og TIP (Technology Innovation Policy). Þessir hópar hittast árlega og eru jafnan fyrstir með nýjungar varðandi mælikvarða og vísbendinga um rannsóknir, þróun og nýsköpun og um rannsóknir á stefnumiðum nýsköpunar. Á vegum þessara tveggja samstarfshópa eru síðan undirhópar sem vinna úr skilgreindum verkefnum þegar óskað er eftir. Dæmi um þetta er sérfræðingahópur um tölfræði rannsókna í líftækni, sérfræðingahópur um endurnýjun handbóka um tölfræði og sérfræðingahópar um rannsóknir á stefnumiðum (policy mix) í ýmsum aðildarríkjum.

OMC net (Open Method of Coordination)

Rannís tók þátt í tveimur umsóknum um verkefni í OMC net þar sem rannsóknir á stefnumiðum nýsköpunar og samstarf opinberra aðila og fyrirtækja eru í brennidepli. Önnur rannsókn, n sem er undir stjórn belgískra aðila, er um áhrif af opinberum fjárstuðningi við rannsóknir og þróun. Hin er undir stjórn Maltverja og fjallar um forsendur til nýsköpunar og mælingar á nýsköpun í smærri ríkjum. Verkefnin voru samþykkt á árinu 2008 og hefjast um vorið 2009.

TAFTIE (The Association for Technology Implementation in Europe)

TAFTIE er samstarfsnet leiðandi nýsköpunar- og rannsóknamiðstöðva í Evrópu. Þátttakendur hafa jafnan umsjón með sjóðum sem styðja við rannsóknir, þróun og nýsköpun. Markmiðið er að styrkja efnahagslega stöðu Evrópu með því að aðstoða við að koma á áætlunum á þessum sviðum. Í stjórn TAFTIE hefur forstöðumaður Rannís átt sæti en sviðsstjóri greiningarsviðs hefur setið í vinnuhópi.

IPEG (Innovation Policy Expert Group)

Stjórnarskrifstofa iðnaðar og atvinnulífs í Evrópusambandinu hefur skipað fulltrúa frá Rannís í vinnuhóp um rannsóknir á sviði stefnumiða nýsköpunar. Hópurinn hefur áhrif á gerð samanburðartölfræði sem ESB gefur út undir nafninu European Innovation Survey. Hópurinn hefur einnig unnið að gerð landaskýrslna um nýsköpun í aðildarríkjum ESB og tengdum löndum.

Eurostat – sérfræðingahópur um tölfræði rannsókna, þróunar og nýsköpunar

Fulltrúi greiningarsviðs Rannís hefur setið í sérfræðingahópi Eurostat, sem er hagstofa ESB, um árabil. Hlutverk hópsins er að ræða aðferðafræði varðandi tölfræði rannsókna, þróunar og

nýsköpunar. Mikið samstarf er við NESTI hóp OECD en skörun er ekki mikil þar sem Eurostat sér nú um tölfræðivinnslu og þróun eyðublaða á meðan NESTI sér um almenna þróun mælikvarða og hugmyndafræði tölfræði rannsókna, þróunar og nýsköpunar.

Inno-Net BSR

Rannís, auk fleiri aðila í umhverfi nýsköpunar á Íslandi, tekur þátt í Evrópuverkefninu Inno-Net BSR. Um er að ræða verkefni sem beinist að því að koma á fót stórum nýsköpunarverkefnum á BSR svæðinu (Baltic Sea Region) með áherslu á starfsemi fjölþjóðaklasa. Hlutverk Rannís er að vinna í þeim hópi sem sér um greiningarmál varðandi klasa. Verkefninu lýkur í september 2009 með því að hleypt verður af stökkunum áætlun um nýsköpun sem mun byggja á þeirri reynslu sem hefur orðið til í BSR netinu.

ERA-Net

Þótt Rannís hafi tekið þátt í allnokkrum ERA-netum á árinu hefur greiningarsvið Rannís aðallega tekið þátt í undirbúningi að ERA-netum. Meðal þeirra umsókna sem greiningarsvið hefur tekið þátt í er ReVision, sem er framhald ERA-netsins Vision, sem fjallar um greiningarmál á sviði nýsköpunar. Önnur umsókn sem sviðið hefur unnið með á uppruna sinn hjá NordForsk og fjallar um áhrif af opinberum stuðningi við rannsóknir, þróun og nýsköpun í Evrópu. Gert er ráð fyrir að starfsem beggja þessara ERA-neta hefjist í árslok 2009.

CDH (Carreer of Doctorate Holders)

OECD og Eurostat stofnuðu í sameiningu til samstarfs um stöðu og horfur fólks með doktorsmenntun í aðildarríkjunum. Ísland tók þátt í verkefninu og fólst þátttakan m.a. í að afla upplýsinga um alla einstaklinga á Íslandi sem hafa doktorsgráðu. Til þessar gagnaöflunar var leitað samstarfs við Þjóðarbókhöfðu og Rannsóknastofu í kvennafræðum en þessir aðilar bjuggu yfir miklum upplýsingum. Fyrstu niðurstöður verkefnisins hafa verið birtar og gefa ágætisupplýsingar um hagi doktorsmenntaðra. Þá var gerð könnun meðal u.þ.b. 700 einstaklinga á Íslandi og þeim sendur spurningalisti. Birtar hafa verið upplýsingar úr þessari könnun á vegum OECD og Eurostat. Reiknað er með að næsta mæling fari fram á árinu 2010.

Þátttaka í innlendum verkefnum

Þótt þátttaka í erlendum verkefnum sé mikilvæg bæði til að læra aðferðir og gera samanburð á milli landam er þátttaka í innlendum verkefnum ekki síður mikilvæg. Rannís tók þátt í nokkrum verkefnum sem tengjast bæði greiningu á tölfræði og framþróun á umhverfi og forsendum fyrir rannsóknum, þróun og nýsköpun.

Heilsa og hagsæld í nýsköpun

Menntamálaráðuneytið, iðnaðarráðuneytið og heilbrigðisráðuneytið unnu saman að verkefninu Heilsa og hagsæld í nýsköpun á árinu. Verkefninu lýkur um vorið 2009. Aflað var upplýsinga frá aðilum í heilbrigðisgeiranum um forsendur, stöðu og horfur í nýsköpun í heilbrigðisgeiranum og hvaða sóknarmöguleikar eru þar fyrir hendi. Rannís tók þátt í að mæla birtingar og tilvitnir í ritrýnd tímarit og tók þátt í könnun meðal fyrirtækja, stofnana og sérfræðinga í heilbrigðisgeiranum.

Innviðir rannsókna og þróunar

Menntamálaráðuneytið skipaði tvær nefndir til að fjalla um innviði rannsókna og þróunar. Fyrri nefndin skoðaði rannsóknagagnagrunna á Íslandi á nokkrum sviðum rannsókna en hin síðari hafði það hlutverk að skrifa vegvísi um innviði, en flest ríki innan EES hafa lagt fram slíkan vegvísi. Rannís átti fulltrúa í báðum þessum nefndum og sá m.a. um að safna upplýsingum um gagnagrunna. Vinna við gerð vegvísisins fól m.a. í sér könnun meðal ýmissa hópa innan vísindasamfélagsins um áherslur á sviði rannsókna og þróunar fram til 2020.

Vísinda- og tækniráð

Vísinda- og tækniráð ályktaði á vorkundi um bættar áherslur í skipulagi vísinda- og tæknimála og um gerð vegvísis um uppbyggingu innviða til rannsókna hér á landi og ítrekaði fyrri ályktun um öndvegissetur og rannsóknaklasa. Ráðið starfar í tveimur nefndum, vísindanefnd og tækninefnd. Vísindanefnd fundaði tíu sinnum á árinu, tækninefnd sjö sinnum og sameiginlegir fundir nefndanna voru tólf.

Vísinda og tækniráð auglýsti í apríl eftir hugmyndum að öndvegissetrum og rannsóknaklösum í samræmi við ályktun Vísinda- og tækniráðs frá desember 2007 þar sem bent er á svið þar sem Íslendingar hafa burði til að ná sérstökum árangri á alþjóðlegum vettvangi og þar sem starfsemi fyrirtækja, háskóla, rannsóknastofnana, opinberra aðila og einstakra þjóðfélagshópa getur fléttast saman og skilað þjóðinni enn meiri ávinningi. Markáætluninni er ætlað að efla vísinda- og tæknirannsóknir, hvetja til árangursríkrar samvinnu milli ólíkra aðila innanlands og í alþjóðlegu samhengi og ýta undir verðmætasköpun og fjárfestingu í rannsóknum og nýsköpun í atvinnulífinu. Rannsóknaklasinn eða öndvegissetrið á að hafa möguleika til að verða framúrskarandi í alþjóðlegu samhengi.

Vísinda- og tækniráð sér sérstök tækifæri í að:

- efla rannsóknir á menntun og kennslu til að þróa menntakerfið svo að það standi betur undir sívaxandi kröfum um þekkingu, virkni, sköpunarkraft, frumkvæði og sveigjanleika
- gera nýsköpunarstarfsemi að álitlegum fjárfestingarkosti og hvetja innlenda og erlenda fjárfesta og samkeppnissjóði til að veita sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum öflugan stuðning
- efla rannsóknir á íslenskum menningararfi, handrita- og bókmenningu, tungu og samtíma-menningu, samhliða þeirri áherslu sem nú er lögð á útrás og alþjóðlega ímynd landsins
- efla rannsóknir sem beinast að árangursríkum forvörnum og heilsuefningu, bættri heilsu-vernd, endurhæfingu og nýjungum í heilbrigðisþjónustu, lyfjatækni og þróun matvæla
- efla rannsóknir á auðlindum lands og sjávar og hvernig nýta megi náttúrulegar auðlindir betur með sjálfbærum hætti
- efla rannsóknir á líklegum og afdrifaríkum breytingum loftslags, láðs og lagar með öflugri þátttöku atvinnulífs og fræðimanna úr fjölmörgum greinum
- efla rannsóknir sem snúa að innviðum íslensks samfélags, sérstöðu þess og séreinkennum
- efla skapandi greinar þar sem nýsköpun, öflug upplýsingatækni, menningarstarfsemi, afþreying og fjárfestar mætast og ný starfsemi sprettur fram.

Mánudaginn 14. apríl stóðu Rannís og Impra fyrir kynningu á markáætluninni á Hótel Sögu. Um hundrað manns mættu á kynninguna. Eftir kynningu Hallgríms Jónassonar forstöðumanns Rannís og Eiríks Smára Sigurðarsonar sviðsstjóra Rannís voru umræður og fyrirspurnir.

Alls bárust 82 hugmyndir þegar umsóknarfresturinn rann út þann 13. maí. Flestar þeirra voru á heilbrigðissviði eða þrjátíu. Tólf hugmyndir bárust á sviði náttúruauðlinda og aðrar tólf á sviði innviða samfélagsins en færri hugmyndir bárust á öðrum sviðum. Sumar hugmyndanna náðu yfir fleiri en eitt svið. Starfshópur á vegum Vísinda- og tækniráðs valdi tíu hugmyndir og tók mið af stefnu ráðsins og þeim viðmiðunum sem nefnd eru í lýsingu á markáætluninni. Lokaniðurstaða var kynnt á sameiginlegum fundi vísindanefndar og tækninefndar 24. júní og hlutu þrjú verkefni styrk.

Viðburðir og útgáfur

Kynning á úthlutun Rannsóknasjóðs

Rannsóknasjóður kynnti úthlutun ársins á fundi í Þjóðmenningarhúsinu 14. febrúar. Guðrún Nordal formaður stjórnar gerði grein fyrir kennitölum sjóðsins. Styrkþegarnir Erpur Snær Hansen, Hrafnhildur Ragnarsdóttir, Stefán Ólafsson, Elín Soffía Ólafsdóttir og Yngvi Björnsson kynntu verkefni sín. Össur Skarphéðinsson iðnaðarráðherra ávarpaði fundinn.

Nýsköpunarþing - Nýsköpunarverðlaun

Í samstarfi við Útflutningsráð og Nýsköpunarmiðstöð var efnt til árlegs Nýsköpunarþings 28. febrúar á Grand Hótel. Yfirskrift þingsins var Notendastýrð nýsköpun. Guðlaugur Þór Þórðarson heilbrigðisráðherra setti þingið. Frummælendur voru Cornelius Herstatt og Ása Guðlaug Lúðvíksdóttir. Á þinginu voru afhent Nýsköpunarverðlaun Rannís, Útflutningsráðs og Nýsköpunarmiðstöðvar og komu þau í hlut ORF-líftækni.

Rannsóknþing

Rannsóknþing var haldið á Grand hótél 27. maí. Yfirskrift þingsins var Rannsóknir í fyrirtækjum. Menntamálaráðherra, Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, setti þingið. Meðal frummælenda voru Guðrún Nordal, Kristján Leósson, Björn Örvar, Vilborg Einarsdóttir og Tryggvi Þór Herbertsson.

Hvatningarverðlaun

Hvatningarverðlaun Vísinda- og tækniráðs hlaut Ari Kristinn Jónsson tölvunarfræðingur og deildarforseti tölvunarfræðideildar Háskólans í Reykjavík. Verðlaunin afhenti forsætisráðherra, Geir H. Haarde á Rannsóknþingi.

Haustþing

Haustþing Rannís var haldið 11. nóvember á Grand Hótel undir fyrirsögninni Tækifæri í rannsóknum og nýsköpun: Þekkingarþríhyrningurinn á þröskuldi nýrra tíma. Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir menntamálaráðherra setti þingið. Frummælendur voru Bernhard Pálsson, Kári Stefánsson, Sjöfn Sigurgísladóttir, Edda Lilja Sveinsdóttir, Guðmundur Hálfðánarson og Eggert Claessen.

Rannísblaðið

Eitt tölublað af Rannísblaðinu var gefið út, í mars.

Vísindavaka

Vísindavaka Rannís var haldin föstudaginn 26. september í Listasafni Reykjavíkur. Um 2000 gestir sóttu Vísindavökuna til að hitta vísindamenn og kynnst viðfangsefnum þeirra. Við opnunina voru afhent verðlaun í teiknisamkeppni barna og ljósmyndasamkeppni unga fólksins þar sem efnið var „Vísindin í daglegu lífi“, auk þess sem viðurkenning Rannís fyrir framlag til vísindamiðlunar var veitt og hlaut Örnólfur Thorlacius viðurkenninguna.

Vísindamaður að láni

Vísindamaður að láni er skólum að kostnaðarlausu og er hugsað til að örva áhuga grunnskólanemenda á náttúrufræðigreinum. Rannís hefur haft forgöngu um að safna tilboðum hjá rannsóknastofnunum og miðla til skóla. Níu vísindamenn frá fimm stofnunum fóru í 47 heimsóknir í grunnskóla.

Rannsóknamiðstöð Íslands

Ársreikningur 2008

Rannsóknamiðstöð Íslands
Laugavegi 13, 101 Reykjavík
kt. 531094-2129

Efnisyfirlit

	Bls.
Skýrsla stjórnenda og staðfesting ársreiknings	3
Áritun endurskoðenda	4
Rekstrarreikningur	5
Efnahagsreikningur	6
Sjóðstreymi	7
Skýringar	8

Skýrsla stjórnenda og staðfesting ársreiknings

Rannsóknamiðstöð Íslands er ríkisstofnun sem heyrir undir menntamálaráðuneytið og starfar samkvæmt lögum nr. 3/2003 um opinberan stuðning við vísindarannsóknir og samkvæmt verkefnasamningi milli menntamálaráðuneytis og Rannsóknamiðstöðvar Íslands. Hlutverk hennar er að veita faglega aðstoð og þjónustu við undirbúning og framkvæmd vísinda- og tæknistefnu Vísinda- og tækniráðs.

Rannís vinnur að eflingu vísindarannsókna, vísindamenntunar, tækniþróunar og nýsköpunar á Íslandi í samræmi við stefnu Vísinda- og tækniráðs. Verkefnum Rannís má skipta á eftirtalin svið:

- Umsýsla fyrir sjóði.
- Hagtölur, greining og mat.
- Alþjóðlegt samstarf.
- Kynningarmál.

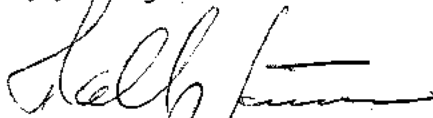
Skrifstofa Rannís sér um framkvæmd úthlutana og eftirlit með styrkjum úr eftirfarandi sjóðum á árinu 2008:

Rannsóknasjóði, Tækjasjóði, Markáætlun á sviði vísinda og tækni, Rannsóknarnámssjóði, Launasjóði fræðiritahöfunda, Tækniþróunarsjóði, Styrktarsjóði Sigurðar Jónssonar og Helgu Sigurðardóttur.

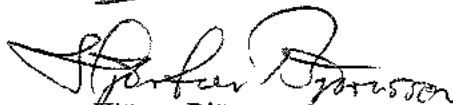
Á árinu 2008 varð 8,2 m.kr. tekjuafgangur af rekstri stofnunarinnar. Samkvæmt efnahagsreikningi námu eignir stofnunarinnar 124,1 m.kr., skuldir voru 135,0.kr. og eigið fé var neikvætt sem um 10,9 m.kr. í árslok 2008.

Forstöðumaður Rannsóknamiðstöðvar Íslands og forstöðumaður Skrifstofu rannsóknastofnana atvinnuveganna staðfesta hér með ársreikning Rannsóknamiðstöðvar Íslands fyrir árið 2008 með undirritun sinni.

Reykjavík, 13 nóvember 2009

Hallgrímur Jónsson,
forstöðumaður Rannís.

Hjörtur Björnsson,
forstöðumaður SRA.

Áritun endurskoðenda

Til Rannsóknamiðstöðvar Íslands

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Rannsóknamiðstöðvar Íslands fyrir árið 2008. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnenda, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og fjárreiður ríkisins. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju og ákvæði laga um Ríkisendurskoðun. Samkvæmt því ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

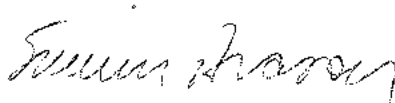
Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til að staðfesta fjárhæðir og aðrar upplýsingar í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri áhættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér mat á þeim reikningsskila- og matsaðferðum sem gilda um A-hluta stofnanir og stjórnendur nota við gerð ársreikningsins og framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina hafi verið aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Rannsóknamiðstöðvar Íslands á árinu 2008, efnahag hennar 31. desember 2008 og breytingu á handbæru fé á árinu 2008, í samræmi við lög um ársreikninga og fjárreiður ríkisins.

Ríkisendurskoðun, 12. nóvember 2009

Sveinn Arason,
ríkisendurskoðandi.

Rekstrarreikningur árið 2008

Tekjur	Skýr.	2008	2007
Framlög	1	99.226.989	75.768.210
Aðrar tekjur.....	2	14.127.876	15.133.493
		<u>113.354.864</u>	<u>90.901.703</u>
Gjöld			
Launagjöld.....	3	128.673.221	125.364.931
Starfstengdur kostnaður.....	4	44.799.470	35.896.966
Rekstrarkostnaður.....	5	33.451.125	38.188.650
Aðkeypt þjónusta.....	6	32.758.766	12.696.733
Húsnæðiskostnaður.....	7	18.965.226	16.601.479
Tilfærslur.....	8	39.115.642	1.797.565
		<u>297.763.451</u>	<u>230.546.324</u>
Eignakaup.....	9	2.435.129	693.146
		<u>300.198.580</u>	<u>231.239.470</u>
Tekjuafgangur (tekjuhalli) fyrir hreinar fjármunatekjur		(186.843.716)	(140.337.767)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld).....	10	18.837.036	4.030.521
Tekjuafgangur (tekjuhalli) fyrir ríkisframlag		(168.006.680)	(136.307.246)
Ríkisframlag.....		176.200.000	129.700.000
Tekjuafgangur (tekjuhalli) ársins		<u>8.193.320</u>	<u>(6.607.246)</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2008

	Skýr.	2008	2007
Eignir			
Veltufjármunir			
Ríkissjóður.....	14	12.650.459	0
Viðskiptakröfur.....		9.582.109	32.744.325
Aðrar skammtímakröfur.....		2.470.496	695.864
Skammtímafjárfesting.....		0	525.663
Vörslufjárreikningur.....	11	40.126.936	40.126.936
Handbært fé.....	12	59.244.535	9.255.649
		<u>124.074.535</u>	<u>83.348.437</u>
Eignir alls		<u>124.074.535</u>	<u>83.348.437</u>
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Höfuðstóll í ársbyrjun.....		(19.109.958)	(12.502.712)
Tekjuafgangur (tekjuhalli) ársins.....		8.193.320	(6.607.246)
Eigið fé	15	<u>(10.916.638)</u>	<u>(19.109.958)</u>
Skuldir			
Skammtímaskuldir			
Ríkissjóður.....	14	0	8.616.204
Viðskiptaskuldir.....	13	94.864.237	53.715.256
Vörslufé.....	11	40.126.936	40.126.936
Skuldir		<u>134.991.173</u>	<u>102.458.396</u>
Eigið fé og skuldir		<u>124.074.535</u>	<u>83.348.438</u>

Sjóðstreymi árið 2008

	Skýr.	2008	2007
Rekstrarhreyfingar			
<i>Veltufé frá rekstri:</i>			
Tekjuafgangur (tekjuhalli) ársins.....		8.193.320	(6.607.246)
<i>Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi:</i>			
Áfallnir vextir og verðbætur á skammtímafjárfestingu.....		525.663	(69.571)
<i>Veltufé til rekstrar</i>		<u>8.718.983</u>	<u>(6.676.817)</u>
 <i>Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:</i>			
Skammtímakröfur (hækkun).....		21.387.584	(4.814.948)
Skammtímaskuldir (lækkun) / hækkun.....		41.148.982	(7.025.926)
		<u>62.536.566</u>	<u>(11.840.874)</u>
Handbært fé frá rekstri		71.255.549	(18.517.691)
 Fjármögnunarhreyfingar			
<i>Breyting á stöðu við ríkissjóð</i>			
Framlag ríkissjóðs.....		(176.200.000)	(129.700.000)
Greitt úr ríkissjóði.....		154.933.337	130.634.754
Fjármögnunarhreyfingar		<u>(21.266.663)</u>	<u>934.754</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé.....		49.988.886	(17.582.937)
Handbært fé í ársbyrjun.....		<u>49.382.585</u>	<u>66.965.522</u>
Handbært fé í lok ársins		<u>99.371.471</u>	<u>49.382.585</u>

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningur Rannsóknamiðstöðvar Íslands er gerður í samræmi við lög um fjárreiður ríkisins, nr. 88/1997, lög um ársreikninga, nr. 3/2006 og reglugerð um framsetningu og innihald ársreikninga og samstæðureikninga, nr. 696/1996.

Samkvæmt fjárreiðulögunum eiga A-hluta ríkisstofnanir ekki að eignfæra varanlega rekstrarfjármuni heldur skulu þeir gjaldfærðir á kaupári. Stofnanirnar eiga almennt ekki að taka lán til langs tíma og mega ekki gangast undir skuldbindingar til lengri tíma nema með heimild í fjárlögum.

Skattar

Rannsóknamiðstöð Íslands er ríkisstofnun og greiðir ekki tekjuskatt.

Skráning tekna

Tekjur stofnunarinnar eru bókaðar í þeim mánuði sem reikningar eru gefnir út.

Skráning gjalda

Gjöld eru almennt bókuð þegar reikningar berast stofnuninni. Í lok ársins eru áfallin gjöld, er tilheyra viðkomandi rekstrarári, færð á rekstrarreikning og sem ógreidd gjöld í árslok.

Skammtímakröfur

Skammtímakröfur eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til áfallinna vaxta þar sem við á.

Handbært fé

Handbært fé samanstendur af bankainnstæðum.

Lífeyrisskuldbinding

Lífeyrisskuldbinding vegna starfsmanna stofnunarinnar er áhvílandi. Í samræmi við reikningsskilareglu A-hluta ríkissjóðs er lífeyrisskuldbinding ekki færð í ársreikning einstakra A-hluta ríkisstofnana heldur er hún færð í einu lagi hjá ríkissjóði.

Viðskiptaskuldir

Viðskiptaskuldir eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til áfallinna vaxta þar sem við á.

Skýringar

Bókhald og fjárvarsla

Skrifstofu rannsóknastofnana atvinnuveganna hefur verið falið að annast launavinnslu, bókhalds- og greiðsluþjónustu fyrir stofnunina.

Fjárheimildir og rekstur

Fjárveitingar á fjárlögum ársins 2008 til Rannsóknamiðstöðvar Íslands námu samtals 159,3 m.kr. Fjárheimildir voru hækkaðar um 4,9 m.kr. vegna launaendurmats kjarasamninga og 12,0 m.kr. voru veittar á fjárukalögum til að mæta uppsöfnuðum rekstarhalla sem myndast hafði vegna óvenjulegra og óvæntrar starfsmannaveltu á árunum 2007 og 2008. Í heild námu fjárheimildir ársins 2008 því 176,2 m.kr.

Rekstrargjöld, að frádrögnum sértekjum, námu samtals 168,0 m.kr. og urðu því 8,2 m.kr. lægri en fjárheimild ársins. Sundurliðun er sem hér greinir:

I þús. kr.	Fjárlög	Fjárheimild	Reikningur	Frávik
Sértekjur.....	(69.200)	(69.200)	(135.795)	66.595
Laun og laumatengd gjöld.....	111.800	128.200	128.673	(473)
Önnur rekstrargjöld.....	96.700	96.700	133.577	(36.877)
Tilfærslur.....	20.000	20.000	39.116	(19.116)
	159.300	175.700	165.572	10.128
Eignakaup.....	0	500	2.435	(1.935)
	159.300	176.200	168.007	8.193

Rekstrarreikningur ársins 2008, sundurliðaður eftir tegundum, er með eftirgreindum hætti í þús. kr.:

	2008	2007
Launagjöld.....	128.673	125.365
Önnur rekstrargjöld.....	172.693	107.596
Sértekjur.....	(135.795)	(97.347)
	165.572	135.614
Eignakaup.....	2.435	693
Samtals	168.007	136.307

Skýringar

Sundurliðanir

1. Framlög

Framlög hækkuðu um 23,5 m.kr. eða 31,0% milli ára. Framlög til Nýsköpunarsjóðs námsmanna, sem stofnunin úthlutar úr frá árinu 2008, námu 36,1 m.kr. og komu frá menntamálaráðuneytinu 20,0 m. kr. og 16,0 m.kr. frá sveitarfélögum. Framlög vegna umsýslu um Tækniþróunarsjóð sem koma frá iðnaðarráðuneyti og námu 13,4 m.kr. Framlög frá erlendum aðilum eru tekjur af samstarfsverkefnum sem eru fjármögnuð af Evrópusambandinu og drógust þær saman milli ára um 11,5 m.kr. eða 34,0%, en þessi framlög eru mjög breytileg milli ára eftir því hvernig staða verkefna er hverju sinni.

	2008	2007
Nýsköpunarsjóður námsmanna.....	36.148.894	0
Tækniþróunarsjóður.....	13.400.000	12.000.000
Önnur innlend framlög	27.350.000	29.915.457
Framlög frá erlendum aðilum.....	22.328.095	33.852.753
	<u>99.226.989</u>	<u>75.768.210</u>

2. Aðrar tekjur

Aðrar tekjur lækkuðu í heild um 1,0 m.kr. eða 6,6% milli ára. Helstu breytingar á einstökum liðum voru þessar: Tekjur vegna kostnaðarhlutdeildar hækkuðu um 3,4 m.kr. og skýrist hækkunin af 2,9 m.kr. sem stofnunin fékk vegna kaupa á gagnagrunni um visindalegar birtingar (Thomson scientific). Sala á auglýsingum í Rannís blaðið dróst saman um 3,5 m.kr., en á árinu 2008 kom út eitt blað í stað tveggja árið á undan. Húsaleigusamningur vegna Bárugötu 3 var endurnýjaður á árinu 2008 og leiga færð nær markaðsleigu, en leigan hækkaði um 0,8 m.kr. eða 43,5% milli ára. Endurgreiddur erlendur ferðakostnaður lækkaði um 1,1 m.kr. frá árinu á undan.

Kostnaðarhlutdeild.....	6.695.471	3.258.849
Sala á auglýsingum.....	2.030.000	5.572.000
Námskeiðsgjöld.....	841.000	1.543.500
Húsaleiga.....	2.588.126	1.803.358
Endurgreiddur erlendur ferðakostnaður	1.851.049	2.987.229
Ýmsar tekjur.....	122.230	(31.443)
	<u>14.127.876</u>	<u>15.133.493</u>

Skýringar

3. Launagjöld

Launakostnaður nam 128,7 m.kr. og hækkaði um 3,3 m.kr. frá árinu áður eða 2,6%. Fjöldi ársverka í dagvinnu á árinu 2008 var 17,1 og fækkaði þeim um 0,7 eða 3,9% milli ára. Mikil starfsmannavelta var á árunum 2007 og 2008 og skýrir það fækkun stöðugilda milli ára og einnig lækkun yfirvinnu, sem dróst saman um 3,1 m.kr. eða 27,0% milli ára. Áfallið orlof er ekki reiknað og fært upp í ársreikninginn.

	2008	2007
Dagvinna.....	96.642.619	90.881.831
Aukagreiðslur.....	1.840.338	1.352.484
Yfirvinna.....	8.269.382	11.332.943
Launatengd gjöld.....	21.920.882	21.797.673
	<u>128.673.221</u>	<u>125.364.931</u>

4. Starfstengdur kostnaður

Starfstengdur kostnaður hækkaði um 8,9 m.kr. eða 24,8% milli ára. Meðal lögbundinna hlutverka Rannsóknamiðstöðvar Íslands er að eiga samstarf við hliðstæðar stofnanir erlendis og alþjóðastofnanir auk þess að stuðla að samvinnu íslenskra og erlendra vísindamanna. Kostnaður vegna ferða er mjög breytilegur milli ára og hækkaði hann um 3,4 m.kr. eða 22,9% frá árinu áður. Stofnunin greiðir frá árinu 2008 alfarið erlend aðildargjöld vegna alþjóðlegra samstarfsáætlana á sviði vísinda sem áður voru greidd af Rannsóknasjóði og skýrir það hækkun á liðnum aðildargjöld sem hækkaði um 5,5 m.kr. milli ára. Risnakostnaður hækkaði um 1,2 m.kr. m.a. vegna fjölmenns fundar sem haldinn var hér á landi í tengslum við erlent samstarfsverkefni.

Ferða- og dvalarkostnaður innanlands.....	731.171	492.717
Ferða- og dvalarkostnaður erlendis.....	18.230.097	14.836.763
Fundir, ráðstefnur og námskeið.....	1.791.359	2.627.402
Aðildargjöld.....	20.461.789	15.009.205
Risna og gjafir.....	2.808.817	1.547.698
Akstur.....	776.237	1.383.181
	<u>44.799.470</u>	<u>35.896.966</u>

Skýringar

5. Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður lækkaði í heild um 4,7 m.kr. eða 12,4% milli ára. Á árinu 2007 féll til kostnaður við auglýsingar og kynningarstarfsemi í tengslum við Vísindavöku alls 5,3 m.kr., en enginn auglýsingarkostnaður var árið 2008. Einnig kom út eitt Rannís blað árið 2008 í stað tveggja árið á undan. Þetta tvennt skýrir lækkun rekstrarkostnaðar milli ára. Á móti hækkaði kostnaður við afnotagjöld vegna hugbúnaðar, og leigugjöld fyrir tölvu sem eru í erlendum gjaldmiðli og kostnaður við rafrænt upplýsinga- og umsýslukerfi rekstrarfélgs stjórnarráðsbygginga sem stofnunin tekur þátt í.

	2008	2007
Prentun, fjölritun, bækur og tímarit.....	3.254.436	4.043.792
Auglýsingar og kynningarstarfsemi.....	12.030.799	19.763.125
Sími og önnur afnotagjöld.....	7.420.780	6.341.480
Máltíðir og matvæli.....	1.822.741	1.424.384
Póstburðargjöld og flutningur.....	761.191	963.798
Leigugjöld (Tölvuleiga).....	4.964.622	4.235.736
Kostnaðarhlutdeild, rekstrarfélag	1.413.357	580.807
Ýmis kostnaður.....	1.783.199	835.528
	<u>33.451.125</u>	<u>38.188.650</u>

6. Aðkeypt þjónusta

Aðkeypt þjónusta hækkaði um 20,1 m.kr. eða tæplega þrefaldaðist frá fyrra ári. Hugbúnaðarvinna við nýtt móttökukerfi vegna umsókna úr rannsóknasjóðum skýrir einkum breytingar á kostnaði við tölvu- og kerfisfræðipjónustu sem hækkaði um 11,5 m.kr. milli ára. Stærsti kostnaðarliðurinn í annarri sérfræðipjónustu sem hækkaði um 8,6 m.kr. frá fyrra ári eru greiðslur til þeirra aðila sem meta umsóknir í Tækniþróunarsjóði en auk þess er kostnaður vegna erlendra sérfræðinga sem lækkaði um 0,6 m.kr. Þessi kostnaðarliður getur verið mjög breytilegur milli ára.

Tölvu- og kerfisfræðipjónusta.....	15.370.030	3.887.421
Önnur sérfræðipjónusta.....	17.388.736	8.809.312
	<u>32.758.766</u>	<u>12.696.733</u>

7. Húsnæðiskostnaður

Húsnæðiskostnaður hækkaði um 2,4 m.kr. frá fyrra ári eða 14,2%. Rannsóknamiðstöð Íslands er með aðsetur að Laugavegi 13. Húsnæðið er í eigu HGK ehf. og greiðir stofnunin húsaleigu fyrir afnotin. Húsaleiga hækkaði um 11,0% milli ára. Kostnaður við ræstingu hækkaði m.a. vegna vinnu sem féll til utan samnings.

Húsaleiga.....	14.233.463	12.823.850
Rafmagn og heitt vatn.....	295.468	293.531
Viðhald fasteigna.....	53.006	29.363
Aðkeypt ræsting.....	3.345.668	2.579.249
Annar húsnæðiskostnaður.....	1.037.621	875.486
	<u>18.965.226</u>	<u>16.601.479</u>

Skýringar

8. Tilfærslur

Tilfærslur námu 39,1 m.kr og hækkuðu um 37,3 m.kr. milli ára. Hækkunin skýrist af styrkjum Nýsköpunarsjóðs námsmanna, sem úthlutað var í gegnum Rannís árið 2008. Að öðru leyti eru styrkir að stærstum hluta vegna samstarfsverkefnis Frakklands og Íslands á sviði vísinda- og tæknirannsókna (Jules Verne). Framlag til starfsmannafélags Rannís nam 0,6 m.kr., en það féll niður á árinu 2007.

	2008	2007
Nýsköpunarsjóður námsmanna.....	36.247.939	0
Jules Verne.....	1.635.676	1.413.397
Vísindavaka.....	500.000	0
Framlag til Starfsmannafélags Rannís.....	637.706	27.400
Annað.....	94.321	356.768
	<u>39.115.642</u>	<u>1.797.565</u>

9. Eignakaup

Til eignakaupa var varið 2,4 m.kr. eða 1,7 m.kr. hærri fjárhæð en árið áður. Á árinu 2008 var endurnýjun á tölvubúnaði m.a. keyptur netþjónn.

Tölvubúnaður og skrifstofuvélar.....	1.120.432	0
Húsgögn.....	135.263	91.231
Skrifstofuvélar.....	997.800	101.915
Önnur tæki og búnaður.....	181.634	0
Listaverk.....	0	500.000
	<u>2.435.129</u>	<u>693.146</u>

10. Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)

Vaxtatekjur og verðbætur.....	11.165.005	6.353.391
Fjármagnstekjuskattur.....	(1.116.463)	(635.333)
	<u>10.048.542</u>	<u>5.718.058</u>
Vaxtagjöld og verðbætur.....	(220.716)	(258.160)
Gengismunur.....	9.009.210	(1.429.377)
	<u>18.837.036</u>	<u>4.030.521</u>

11. Vörslufé

Rannís fer með vörslu Húsakaupasjóðs. Samkvæmt skipulagsskrá sjóðsins hefur Rannís til ráðstöfunar á hverju ári áfallna vexti og verðbætur af fjármunaeign sjóðsins. Á árinu 2008 nam þessi fjárhæð 9,2 m.kr. að frádrögnum fjármangstekjuskatti.

Skýringar

12. Handbært fé

Handbært fé samanstendur af bankareikningum. Hækkun á handbæru fé í árslok skýrist af stöðu á tveimur bankareikningum vegna tveggja erlendra verkefna sem ekki eru hafin og gengishagnaði í árslok af erlendum gjaldeyri.

13. Viðskiptaskuldir

	2008	2007
SRA.....	51.291.133	50.758.896
Aðrar viðskiptaskuldir.....	43.573.104	2.956.360
	<u>94.864.237</u>	<u>53.715.256</u>

Annað

14. Staða við ríkissjóð

Í efnahagsreikningi er gerð sérstök grein fyrir greiðslustöðu stofnunarinnar gagnvart ríkissjóði. Þannig er skuld eða inneign færð um viðskiptareikning ríkissjóðs í reikningsskilum stofnunarinnar. Í árslok 2008 nam inneign Rannsóknamiðstöðvar Íslands hjá ríkissjóði 12,7 m.kr. samanborið við 8,6 m.kr. skuld árið áður og hafði staðan við ríkissjóð batnað um 21,3 m.kr. frá árinu áður.

Staða 1. janúar 2008.....	(8.616.204)
Ríkisframlag.....	176.200.000
Greiðslur.....	<u>(154.933.337)</u>
Staða 31. desember 2008	<u>12.650.459</u>

15. Eigið fé

Skilgreining á framlagi ríkissjóðs og færsluáferð leiðir það af sér að höfuðstóll Rannsóknamiðstöðvar Íslands sýnir uppsafnaðan rekstrarárangur stofnunarinnar gagnvart fjárlögum og fjárheimildum. Í lok ársins 2008 sýnir höfuðstóll stofnunarinnar að Rannsóknamiðstöð Íslands hafði ráðstafað 10,9 m.kr. til útgjalda umfram heimildir og hafði staðan batnað um 8,2 m.kr. frá árinu á undan eða sem nam tekjuafgangi ársins.

Höfuðstóll 1. janúar 2008.....	(19.109.959)
Ríkisframlag.....	176.200.000
Tekjuafgangur fyrir ríkisframlag.....	<u>(168.006.680)</u>
Höfuðstóll 31. desember 2008	<u>(10.916.639)</u>

Skýringar

Fimm ára yfirlit í þúsundum króna á verðlagi hvers árs:

	2008	2007	2006	2005	2004
Rekstur					
Rekstrartekjur.....	133.528	96.755	92.941	77.499	39.213
Rekstrargjöld.....	(299.100)	(232.868)	(228.122)	(182.494)	(142.746)
Eignakaup.....	(2.435)	(194)	(4.875)	(745)	(533)
Tekjuafgangur	(168.007)	(136.307)	(140.056)	(105.740)	(104.066)
Ríkisframlag	176.200	129.700	121.400	106.000	102.900
Tekjuafgangur (-halli) ársins	<u>8.193</u>	<u>(6.607)</u>	<u>(18.656)</u>	<u>260</u>	<u>(1.166)</u>
Efnabagur					
Fastafjármunir.....	0	0	0	0	42.530
Veltufjármunir	124.075	83.348	102.491	82.387	37.425
Eignir alls	<u>124.075</u>	<u>83.348</u>	<u>102.491</u>	<u>82.387</u>	<u>79.955</u>
Höfuðstóll.....	(10.917)	(19.110)	(12.503)	6.153	5.894
Skammtímaskuldir	134.991	102.458	114.994	76.234	74.061
Eigið fé og skuldir alls	<u>124.074</u>	<u>83.348</u>	<u>102.491</u>	<u>82.387</u>	<u>79.955</u>

Úthlutanir

2008

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

ÚTHLUTUN STYRKJA ÚR RANNSÓKNASJÓÐI 2008

Öndvegissstyrkir			Pús. kr.
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Hannes Högni Vilhjálmsson	Háskólinn í Reykjavík	Mannlegar vitverur í félagslegu leikjaumhverfi	13.450
Ólafur S. Andrésson	Háskóli Íslands	Erfðamengi samlifs - Fléttan Peltigera malacea	14.000
Páll Jakobsson	Háskóli Íslands	Tengsl gammablossa við þróun vetrarbrauta og stjórnmyndun í alheimi	12.600
Stefán Ólafsson	Háskóli Íslands	Endurmat íslenska velferðarríkisins	12.800
Samtals			52.850

Rannsóknastöðustyrkir			
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Annette Lassen	Háskóli Íslands	Upphaf og þróun fornaldarsagna Norðurlanda: Textasöguleg rannsókn	4.200
Benedikt Helgason	Háskóli Íslands	Tilraunir á beinörvandi húðun á ígræðlingum	4.200
Bruce MacAdam	Háskóli Íslands	Samþætting upplýsinga um stofngerð, atferli og far þorsks með gerð líkana sem byggja á eiginleikum undirstofna og meta áhrif fiskveiða á viðkomu og afrakstur þeirra	4.200
Gunnar Þór Jóhannesson	Háskóli Íslands	Ferðabjónusta á jaðrinum: Tilurð og mótun ferðabjónustu á Íslandi	4.200
Henry Alexander Henrysson	Háskóli Íslands	Christian Wolff: Upplýsing og endurskoðun	4.200
Maren Henneken	Landspítali	Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölsykruhjúpuðum bakteríum	4.200
Tinna Laufey Ásgeirsdóttir	Háskóli Íslands	Ákvörðunarvaldar heilsu og heilsudreifingar	4.200
Samtals			29.400

Verkefnastyrkir: Verkfræði, tæknivísindi og raunvísindi			
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Ármann Gylfason	Háskólinn í Reykjavík	Uppbygging iðustreymis	6.080
Einar Steingrímsson	Háskólinn í Reykjavík	Umraðanir, mynstur og algebrur	2.000
Guðmundur G. Haraldsson	Háskóli Íslands	Stöðubundin lípið skipuð ómega-3 fitusýrum í endastöðum	4.500
Hafliði Pétur Gíslason	Háskóli Íslands	Veilur í segulmögnum hálfleiðurum	3.500
Ingvar Helgi Árnason	Háskóli Íslands	Stellingar heterohringja	4.800
Jón Tómas Guðmundsson	Háskóli Íslands	Efnafræði rafgass	2.100
Luca Aceto	Háskólinn í Reykjavík	Ný þróun í keyrslumerkingafræði	5.000
Oddur Ingólfsson	Háskóli Íslands	Áhrif háorkugeislunar á lífsameindir	4.773
Páll Theodórsson	Háskóli Íslands	Eyðing skóga og saga frumbyggðar á Íslandi ákvörðuð með nýju geislakolsaldursgreiningatæki	3.668
Snorri Þór Sigurðsson	Háskóli Íslands	Nýjar aðferðir til spunamerkingar kjarnsýra	5.000
Viðar Guðmundsson	Háskóli Íslands	Leiðni nanórafeindakerfa	2.000
Yngvi Björnsson	Háskólinn í Reykjavík	Þróun alhliða leikjaspilara	5.000
Samtals			48.421

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

Verkefnastyrkir: Náttúruvísindi og umhverfsvísindi			
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Bjarni Ásgeirsson	Háskóli Íslands	Auðkenning himnufluka úr þekjuvef Atlantshafsþorsks (<i>Gadus morhua</i>) með áherslu á samskipti alkalísks fosfatasa við nánustu nággranna	4.094
Bjarni K. Kristjánsson	Hólaskóli - Háskólinn á Hólum	Líf í lindum	3.000
Einar Árnason	Háskóli Íslands	Stofnerfðamengisfræði þorsks: gena-sértæk hrif náttúrulegs vals	5.000
Erpur Snær Hansen	Náttúrustofa Suðurlands	Áhrif framboðs marsilis, lundaveiða og veðurfarsbreytinga á stofnstærð lunda í Vestmannaeyjum	5.750
Freysteinn Sigmundsson	Háskóli Íslands	Aflöggun eldfjalls á seigfjaðrandi jarðskorpu: Kortlagning aflögunar við Heklu með InSAR tímaraðaúrvinnslu og túlkun jarðskorpuhreyfinga	3.400
Gísli Már Gíslason	Háskóli Íslands	Framvinda og gerðir þörungasamfélags í heitum og köldum lækjum með mismunandi næringarefnaframboði	4.445
Guðbjörg Ásta Ólafsdóttir	Rannsókn- og fræðasetur Háskóla Íslands á Vestfjörðum	Reynslulíkon um afbrigðamyndun innan vatna	4.500
Jón Hallsteinn Hallsson	Landbúnaðar-háskóli Íslands	Uppruni íslenska hestsins	3.800
Karl Grönvold	Háskóli Íslands	Strontíum-samsætur sem mælikvarði á jarðhitaummyndun	1.870
Kesara Anamthawat-Jónsson	Háskóli Íslands	Erfðamengja- og þróunartengsl melgresistegunda	4.950
Snæbjörn Pálsson	Háskóli Íslands	Flokkun og stofngerð íslenskra grunnvatnsmarflóa	2.500
Tómas Jóhannesson	Veðurstofa Íslands	Yfirborðskortlagning íslenskra jökla á heimskautaárunum 2008-2009	4.200
Viggó Þór Marteinsson	Matis ohf.	Leyndardómar Skaftárkatla	3.625
Þorvaldur Árnason	Landbúnaðar-háskóli Íslands	Samþætt kynbótamat fyrir keppniseiginleika og kynbótadóma hjá íslenska hestinum	2.600
Þröstur Þorsteinsson	Háskóli Íslands	Þáttur botnskriðs í hreyfingu íslenskra jökla	2.400
Samtals			56.134

Verkefnastyrkir: Heilbrigðisvísindi og lífvísindi			
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Arnar Pálsson	Háskóli Íslands	Samverkun, stofngerð og tengslaöjafnvægi	4.100
Eiríkur Steingrímsson	Háskóli Íslands	Er Mitf geninu stjórnað af microRNA sameindum?	4.350
Elín Soffía Ólafsdóttir	Háskóli Íslands	Lyfjavirk náttúruferni úr íslensku lífríki	4.750
Erlingur Jóhannesson	Kennaraháskóli Íslands	Líkams- og heilsurækt aldraðra - Íhlutunarrannsókn til bættar heilsu og betri lífsgæða	4.996
Eva Benediktsdóttir	Háskóli Íslands	Verjandi ónæmisvaki fíksýkilsins <i>Moritella viscosa</i> . Hlutabóluefni gegn vetrarsárum og greiningar sermisgerða	1.525
Guðmundur Hrafn Guðmundsson	Háskóli Íslands	Tjáníng á örverudrepani varnarpeptíðum í fiskum	4.220
Helgi Valdimarsson	Landspítali	Er truflun á stjórnun ónæmisvara í kverkeittum mikilvægur orsakþáttur sóra?	3.000

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

Verkefnastyrki: Heilbrigðisvísindi og lífvísindi			
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Hróbjartur Darri Karlsson	Hjartavernd	Má nýta sambandið milli persónuleika D og kransæða- og hjartasjúkdóma til aðgreiningar í forspármódelum fyrir kransæða- og hjartasjúkdóma	4.940
Ingibjörg Harðardóttir	Háskóli Íslands	Áhrif ómega-3 fitusýra og salicílsýru í fæði á hjöðnun bólgu	5.000
Jón Friðrik Sigurðsson	Landspítali	Árangur hugrænnar atferlismeðferðar í hóp fyrir fullorðna með ADHD og áhrif andfélagslegrar hegðunar á meðferðarárangur	5.000
Jóna Freysdóttir	Landspítali	Ónæmisfræðileg áhrif náttúruafna á angafrumur manna og líðing í rottum	5.000
Jórunn Erla Eyfjörð	Háskóli Íslands	Erfðamynstur og sjúkdómshorfur í BRCA-tengdu brjóst- og blöðruhálskrabbameini	4.900
Karl Ægir Karlsson	Háskólinn í Reykjavík	Zebrafiskar sem svefnlíkan	4.425
Kristján Steinsson	Landspítali	Hlutverk PD-1 ferils í sjálfsöfnæmi	1.995
Ólafur Eysteinn Sigurjónsson	Landspítali	Hlutverk Dlg7 í blöðmyndun	4.400
Ólafur Skúli Indriðason	Landspítali	Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð	3.300
Pétur Henry Petersen	Háskóli Íslands	Microthalamia - hlutverk í lyktarskyni	2.000
Valgerður Andrésdóttir	Háskóli Íslands	Taugasækni mæði-visnuveirunnar	3.000
Samtals			70.901

Verkefnastyrki: Félagsvísindi og hugvísindi			
Verkefnisstjóri	Aðsetur	Heiti verkefnis	Styrkur
Björn Þorsteinsson	Háskóli Íslands	Náttúran í ljósi fyrirbærafræði og austrænnar heimspeki	2.400
Clarence E. Glad	Reykjavíkur-Akademían	Líkami og losti á upphafsöldum kristni	2.000
Gavin Lucas	Háskóli Íslands	Úrvinnsla fornleifarannsóknar í Skálholti 2002-7	2.385
Guðni Th. Jóhannesson	Háskólinn í Reykjavík	Ógnir við innra öryggi á Íslandi, 1945-1991	575
Guðrún Gísladóttir	Háskóli Íslands	Seljalönd á miðöldum í Reykholti í Borgarfirði	5.130
Gunnar Helgi Kristinsson	Háskóli Íslands	Íbúalýðræði-þátttaka og lýðræðiskerfi sveitarfélaganna	3.600
Hrafnhildur Ragnarsdóttir	Kennaraháskóli Íslands	Proski leik- og grunnskólabarna: Sjálfstjórn, málproski og læsi á aldrinum 4 til 8 ára	4.740
Höskuldur Þráinsson	Háskóli Íslands	Tilbrigði í færeyskri setningagerð	4.850
Ingi Rúnar Eðvarðsson	Háskólinn á Akureyri	Útvistun þjónustu milli landsvæða	2.850
Jón Axel Harðarson	Háskóli Íslands	Söguleg hljóðkerfis- og beygingarfræði fornislensku	2.000
Kristján Árnason	Háskóli Íslands	Bragkerfi, hljóðkerfi og setningaform í eddukvæðum	3.400
Páll Ríkharðsson	Háskólinn í Árósum	Stjórnunarreikningskil á Íslandi: Kennileiti, þróun og framtíðarhorfur	3.290
Róbert H. Haraldsson	Háskóli Íslands	Rökræðulyðræði í netsamfélagi	1.000
Vésteinn Ólason	Stofnun Árna Magnússonar	DNA rannsókn á íslensku bókfelli	4.916
Þorbjörn Broddason	Háskóli Íslands	Börn og sjónvarp á Íslandi 1968-2003	2.570
Samtals			45.706
Úthlutun úr Rannsóknasjóði samtals			303.412

Tækniþróunarsjóður. Úthlutun 2008. Framhaldsverkefni

Heiti verkefnis	Verkefnisstjóri	Styrkur í þús. kr.
CopyQuant örfloður til ákvörðunar á sameindalitningagerð	Jón Jóhannes Jónsson	8.000
DNS Monitor	Sigurður Ragnarsson	7.500
Umhverfisvæn steinsteypa	Ólafur H. Wallevik	5.000
Loðnumerið DST_nano	Sigmar Guðbjörnsson	10.000
Leiðarbestun við togveiðar og siglingu	Sigrún Dóra Sævinsdóttir	10.000
Sílikonforðakerfi fyrir lyfjagjöf	Már Másson	5.000
Hjarðeldi á þorski í Arnarfirði	Björn Björnsson	4.000
Erfðir ljóslootu og kynþroska í þorski	Guðmundur Ó. Hreggviðsson	10.000
Heilsuvörur úr fiski	Arnþjótur B. Bergsson	10.000
Svefngreiningartæki fyrir börn	Kolbrún E. Ottósdóttir	10.000
Slitþolið seigjárn	Birgir Jóhannesson	4.500
Sjálfvirkni við lyfjaþróun	Guðmundur Sævarsson	10.000
Sambætting kælarannsóknar (Kælibót)	Heimir Tryggvason	10.000
Greining á ofvirkni með heilaritum	Kristinn Johnsen	12.000
Orfeus-kerfið fyrir lyfjaþróun	Björn Lárus Örvar	10.000
Ákvörðun á hagkvæmasta stafnhalla skips	Jón Ágúst Þorsteinsson	10.000
IP Umsjón og hlutanet	Pétur Pétursson	8.500
Betri nýting vatns í bleikjueldi	Ragnar Jóhannsson	3.300
Íslensk þök - gæði og þróun	Björn Marteinnsson	3.200
Alþráðlausar mælieiningar	Baldur Þorgilsson	7.000
Framleiðslustýring fiskeldis	Þorvaldur Pétursson	5.500
Tæki til mælinga á súrefnismettun í augnbotnum	Jón Atli Benediktsson	9.600
Auris	Örn Guðmundsson	13.000
Blue Lagoon-þörungur - Phycocyanin	Ása Brynjólfsdóttir	6.500
Upplýsingaaudlind einstaklinga	Þorsteinn Geirsson	9.300
Umbætur í virðisbætur matvæla	Ragnheiður Héðinsdóttir	7.000
Stefnumót bænda og hönnuða	Sigríður Sigurjónsdóttir	5.500
Arctic Tilapia	Emilía Martinsdóttir	1.700
Klukkustundagreining óæskilegra örvera	Eyjólfur Reynisson	1.900
Háhitaborholutækni - Öndvegissetur á Íslandi	Ingólfur Þorbjörnsson	10.000
Notkun fljótlegra mæliaðferða við gæðastýringu á matvælum	Sigurjón Arason	5.900
TCT eldsneytiskerfi	Halldór Kvaran	9.000
IceProQualita (Hágæðaprótein fyrir aldraða)	Einar Matthíasson	12.000
Stöðugleiki og seigjustýring steypu	Ólafur H. Wallevik	10.000
Amivox skilaboðþjónn	Birkir Marteinnsson	10.000
Þörungur - lípið og sykrur	Ása Brynjólfsdóttir	5.500
μ4-2D kjarnsýrugreininir	Jón Jóhannes Jónsson	7.000
Áhættureiknir í sykursýki	Einar Stefánsson	5.000
Áhrif aminosýkra á vöxt og sérhæfingu stofnfrumna	Jóhannes Gíslason	10.000
Vistvænn kísill í húðvörur	Halldór G. Svavarsson	4.500
Þróun heilaritsgreiningarkerfis	Kristinn Johnsen	10.000
Hreinefni úr íslenskri náttúru	Steinþór Sigurðsson	3.000
Polyol úr fisklýsi	Ragnar Ólason	2.750
AutoMAGIC	Guðni Ólafsson	5.000
EFF2 Myndkenni	Herwik Lejsek	12.500
Gagnvirkur tónstillir fyrir farsíma	Jóhann P. Malmquist	6.400

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

Heiti verkefnis	Verkefnisstjóri	Styrkur í þús. kr.
Hagnýting gagnatenginga skipa við orkustjórnun	Jón Ágúst Þorsteinsson	9.000
Greining árangursvísa í skólastarfi	Vaka Óttarsdóttir	10.000
Calidris Ticketing Integrity	Magnús E. Sigurðsson	10.000
FisHmark	Sveinn Margeirsson	4.500
Norðurkví	Jón Árnason	7.500
Brjósksykrur og lífvirk efni úr sæbjúgum	Ólafur H. Friðjónsson	10.000
Náttúruleg ensím og andoxunarefni úr aukaafurðum	Hörður G. Kristinsson	9.000
Arðsemisaukning í íslensku sandhverfueldi	Albert K. Imsland	7.000
Gagnvirkur borðleikur	Helgi G. Sigurðsson	10.000
Kísilfellingar úr jarðsjó	Egill Þórir Einarsson	2.000
Ratvís - staðsetningarbúnaður fyrir ómönnuð för	Torfi Þórhallsson	5.400
Ljósvarpa	Halla Jónsdóttir	10.000
Vinnsluferill línuveiðiskipa - Aflabót	Albert Högnason	5.000
Tillífun á jarðhitagasi	Arnþór Ævarsson	10.000
TellmeTwin alls staðar	Einar Sigvaldason	8.000
Varmaskiptir án kísilútfellinga	Egill Þórir Einarsson	10.000
Lyf við sjónhimnubjúg í sykursýki	Þorsteinn Loftsson	4.400
Bláa Lóns psoriasismeðferð	Jenna Huld Eysteinsdóttir	10.000
Íblöndun vetnis í dísilskipsvélar	Fanney Frisbæk	15.000
Fjölbjóðlegur greiðsluhugbúnaður	Davíð Guðjónsson	8.000
Lengi býr að fyrstu gerð	Albert K. Imsland	8.500
Eldsneyti úr innlendu hráefni	Magnús Guðmundsson	6.000
Koltvísýringur í verðmæt efni	Bernhard Ó Pálsson	10.000
LífEtanol	Jóhann Örylgsson	9.000
Vörustjórnun og rekjanleiki með RFID tækni.	Jóhann Pétur Malmquist	12.000
Bioeffect	Einar Mäntylä	10.000
Hermun kælifera	Torfi Þ. Guðmundsson	7.000
Litun bleikjuholds	Gunnar Örn Kristjánsson	6.000
Nostradamus	Hlynur Stefánsson	8.000
Hvatar og ferli	Oddur Ingólfsson	11.800
Sókn á ný mið	Albert Högnason	9.000
CLARA	Gunnar Hólmsteinn Guðmundsson	8.000

Forverkefni

Heiti verkefnis	Verkefnisstjóri	Styrkur í þús. kr.
Loftþurrkað lambakjöt og matarferðamennska	Guðjón Þorkelsson	1.000
FinanceScope: T-mysturgreining fjármálagagna	Guðberg K. Jónsson	1.000
Gervieldneytisframleiðsla á Íslandi með óbeinni gösun	Haldór Ármannsson	750
Íslensk matarmening með þörungum og plöntum	Guðrún Ólafsdóttir	900
CLARA	Gunnar H. Guðmundsson	900
Þjóðarnetföng lögaðila og landsnetpósthús	Haukur Arnþórsson	750
Orkuframleiðsla með seltuvirkjun	Guðbjörg Hrönn Óskarsdóttir	1.000
Steinaleit í uppskeru	Ólafur Helgi Jónsson	800
Lækningabúnaður úr fiskipróteinum	Guðmundur F. Sigurjónsson	1.000
Fullvinnsla á makríl	Ragnheiður Sveinþórsdóttir	750

Úthlutun úr Tækjasjóði í janúar 2008

Á fundi laugardaginn 19. janúar 2008 úthlutaði stjórn Tækjasjóðs allt að 83 milljónum króna til tækjakaupa. Eftirtöldum umsækjendum verður boðið til samninga um tækjakaupin og sýnir upphæðin í töflunni hámarksframlag Tækjasjóðs til tækjakaupanna. Alls bárust 27 umsóknir um styrki og var sótt um 147 milljónir króna. Allar upphæðir hér að neðan eru í þúsundum króna.

Ábyrgðarmaður	Umsækjendur	Heiti verkefnis/tækis	Hámarksstyrkur
Bjarnheiður Guðmundsdóttir	Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum	Tæki til nákvæmra magn- og stærðargreininga á kjarnsýrum, próteinum og frumum	2.300
Björn Rúnar Lúðvíksson	Landspítali	Varðveisla sýna til grunnrannsókna	1.057
Eiríkur Steingrímsson	Háskóli Íslands	Tæki til rannsókna í sameindalíffræði	1.200
Erla Björk Örnólfsdóttir	Vör - Sjávarrannsóknarsetur við Breiðafjörð	Litrófsmælir og djúpfyrstir	708
Guðmundur G. Haraldsson	Raunvísindastofnun Háskólans	Hágæða vökvaskilja, HPLC	3.090
Guðmundur Hrafn Guðmundsson	Líffræðistofnun Háskólans	Nanodrop ND 1000 Spectrophotometer og fl.	4.700
Gunnar Stefánsson	Raunvísindastofnun Háskólans	Djúpfar til hafrannsókna við Ísland	34.500
Halldór Pálsson	Verkfræðistofnun Háskóla Íslands	Þrýstinemar og mælitæki til að mæla tvífasa streymi í bergi	832
Jón Gunnar Schram	Matis ohf., Hafrannsóknarstofnun og Álfsvell ehf.	Neðansjávarmyndavél. (Myndavélar í kvíar)	1.000
Kristján Leósson	Raunvísindastofnun Háskólans	Ljósgefi og myndavél fyrir athuganir á ljósrásam	4.021
María Guðjónsdóttir	Matis ohf., Háskóli Íslands, Raunvísindastofnun Háskólans, Marel hf.	Minispec ProFiler yfirborðs NMR skanni til fljótlega efnamælinga	2.605
Oddur Vilhelmsson	Háskólinn á Akureyri	Ræktunarskápar og djúpfrystiskápur	1.764
Páll Marvin Jónsson	Rannsókn- og fræðasetur Vestmannaeyja	Tækjabúnaður til rannsókna á botndýralífi og kortlagning botngerða í tengslum við rannsóknir á sandsili	1.133
Pétur Henry Petersen	Háskóli Íslands	Flúrljómandi viðsjá	1.700
Ragnheiður Traustadóttir	Hólaskóli - Háskólinn á Hólum, Byggðasafn Skagfirðinga	Trimble S6 2" Robotic Total Station - einmenningstöð	2.300
Sigbór Pétursson	Háskólinn á Akureyri	Shimadzu Prominence HPLC tæki til efnarannsókna	1.045
Sveinn Ólafsson	Raunvísindastofnun Háskólans, Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík og Nýsköpunarmiðstöð Íslands.	Uppbygging örtæknikjarna örtæknivettvangs	5.000
Tómas Philip Rúnarsson	Raunvísindastofnun Háskólans	Ofurtölva fyrir Reiknifræðimiðstöð	14.000
		Samtals	82.955

Úthlutun úr Tækjasjóði í mars 2008

Á fundi fimmtudaginn 27. mars úthlutaði stjórn Tækjasjóðs 36 styrkjum til tækjakaupa. Eftirtöldum umsækjendum verður boðið til samninga um tækjakaupin. Í nokkrum tilfellum eru styrkveitingar skilyrtar og koma nánari upplýsingar fram í svarbréfi til umsækjenda. Alls bárust 54 umsóknir og var sótt um 227 milljónir króna.

Ábyrgðarmaður	Umsækjendur	Heiti verkefnis/tækis
Arnór Snorrason	Rannsóknastöð Skógræktar ríkisins og Landbúnaðarháskóli Íslands	Field-Map - Stafrænt mælitæki til skóg- og gróðurmælinga
Árni Einarsson	Náttúruvannsóknastöðin við Mývatn	Víðsjá (MZ 12,5)
Bjarni Ásgeirsson	Raunvísindastofnun háskólans	Títrunarvarmamælir/ skimunarvarmamælir - tvö samstæð tæki
Borgþór Magnússon	Náttúrufræðistofnun Íslands, Veðurstofa Íslands, Landbúnaðarháskóli Íslands og Surtseyjarfélagið (Náttúrufræðistofnun Íslands)	Sjálfvirk veður- og umhverfismælistöð í Surtsey
Einar Örn Sveinbjörnsson	Háskóli Íslands og Raunvísindastofnun háskólans	Kerfi fyrir svipulrýmdarmælingar á hálfleiðurum við hátt hitastig
Eiríkur Steingrímsson	Lífefna- og sameindalíffræðistofa (læknadeild Háskóla Íslands) og Líffræðistofnun háskólans	Uppþvottavél í dýraaðstöðu
Elin Ósk Hreiðarsdóttir	Fornleifastofnun Íslands og Háskóli Íslands	Tölvubúnaður til fornleifaskráningar
Erpur Snær Hansen	Náttúrustofa Suðurlands og Háskóli Íslands	Víðtöku- og útvarpsmiðunarbúnaður, sjálfvirkir jarðrakamælur
Garðar Guðmundsson	Fornleifastofnun Íslands, Háskólinn í Aberdeen og Byggðasafn Vestfjarða	Trimble S6 2" alstöð með fylgihlutum og hugbúnaði
Garðar Guðmundsson	Fornleifastofnun Íslands og Háskólinn í Aberdeen, Skotlandi.	Transmission polarising bergfræðismásjá og stafræn myndavél
Guðmundur A. Guðmundsson	Náttúrufræðistofnun Íslands, Wildfowl and Wetlands Trust og Háskólinn í Exeter	Búnaður til sjálfvirkra skráningar á búsvæðum og ferðum margæsa
Guðmundur G. Haraldsson	Raunvísindastofnun háskólans	Gasskilja, GC
Guðmundur Hrafn Guðmundsson	Líffræðistofnun háskólans	EXPLORER - 230 Savant SpeedVac System
Guðmundur Óli Hreggviðsson	Matis ohf, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum	FLX raðgreiningarvél fyrir raðgreiningu á erfðamengjum
Guðrún Gísladóttir	Jarðvísindastofnun háskólans og Snorrastofa	Tæki til rannsókna á umhverfisbreytingum í jarðvegi, vatni og fornvistkerfi
Guðrún Marteinsdóttir	Líffræðistofnun háskólans, Stofnun fræðasetra Háskóla Íslands, Útvegsbændur í Vestmannaeyjum og Vestmannaeyjabær	Tækjabúnaður til umhverfis-, búsvæða- og atferlisrannsókna á sjávarlífverum
Halldór Geirsson	Veðurstofa Íslands, Vatnamælingar Orkustofnunar Íslands og Jarðvísindastofnun háskólans	GPS landmælingatæki til samfelldra mælinga á jöklahreyfingum
Héðinn Valdimarsson	Hafrannsóknastofnun, Háskólinn á Akureyri og Atvinnuþróunarfélag Vestfjarða	Straummælingar í íslenskum fjörðum
Hrefna Kristmannsdóttir	Háskólinn Akureyri, RES Orkuskóli, Náttúrufræðistofnun Íslands - Akureyrarsetur og Orkuveita Húsavíkur	Stoðtæki á efnisfræðirannsóknarstofu
Inga Reynisdóttir	Landspítali	Tæki til rannsókna, ræktunar og meðhöndlunar frumna
Jón Jóhannes Jónsson	Landspítali, Háskóli Íslands og Krabbameinsfélag Íslands	Tækjabúnaður til sameindalitninga-rannsókna
Jón S. Ólafsson	Veiðimálastofnun	Myndvinnslubúnaður til þörung- og smádyrarannsókna

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

Ábyrgðarmaður	Umsækjendur	Heiti verkefnis/tækis
Jón Tómas Guðmundsson	Háskóli Íslands og Raunvísindastofnun háskólans	Háaflspúlsuð segulspæta - Aflgjafi
Kesara Anamthawat-Jónsson	Háskóli Íslands, Líffræðistofnun háskólans og Veiðimálastofnun	Prívíddar smásjá til líffræðilegra rannsókna
Kristinn R. Þórisson	Háskólinn í Reykjavík	Rannsóknaraðstaða fyrir gagnvirka gervigreind og ármannahegðun
Kristján Leósson	Raunvísindastofnun háskólans	Örfærslustig o.fl. fyrir mælingar á ljósrásum
Magnús Tumi Guðmundsson	Jarðvísindastofnun háskólans og Fornleifastofnun Íslands.	Segulmælir ásamt VLF búnaði
Oddur Ingólfsson	Raunvísindastofnun háskólans	Hemispherical Electron Monochromator (HEM). Búnaður til að mynda rafeindageisla með hárrí orkuupplausn.
Ólóf Guðrún Sigurðardóttir	Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum	Nicon smásjá með flúrljómun, stafræn smásjármyndavél og myndfærslustjórtæki
Pétur Henry Petersen	Háskóli Íslands og Lífefna- og sameinda-líffræðistofa (læknadeild Háskóla Íslands)	Uppbygging myndgreiningar- og frumuræktunarkjarna í læknaðgi
Pétur Pétursson	Nýsköpunarmiðstöð Íslands	Wheel tracking tæki til þjöppunar og mælinga á skrið- og sigeiginleikum malbiks
Snorri Þorgeir Ingvarsson	Raunvísindastofnun háskólans	Tæki til rannsókna á optískum, leiðni- og seguleiginleikum nanóstrúktúra
Sveinn Ólafsson	Raunvísindastofnun háskólans, Háskólinn í Reykjavík, Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Háskóli Íslands og Icelandic Hydrogen ehf.	Uppbygging örtækniþvangs
Þorleifur Eiríksson	Náttúrustofa Vestfjarða og Matis ohf.	Setgildur fyrir umhverfisrannsóknir í sjó
Þorsteinn Guðmundsson	Landbúnaðarháskóli Íslands	Jarðvegsmyljari (Soil Deagglomerator)
Þór Eysteinnsson	Háskóli Íslands og Landspítali	Búnaður til rannsókna á raflífeðlisfræði sjónskynjunar mannsins

Rannsóknarnámssjóður. Almennir styrkir. Úthlutun 2008

Meistaránám				
Nafn nemanda	Heiti verkefnis	Styrkur í kr.	Skóli	Aðal-leiðbeinandi
Andrea Hjálmsdóttir	Biður birtan þarna handan við hornið? Viðhorf unglinga til jafnfréttis kynjanna	800.000	University of British Columbia	Thomas M. Kemple
Arnar Birgisson	Þáttanleg rökræði fyrir tölvuöryggi	800.000	Háskólinn í Reykjavík	Luca Aceto
Katelin Marit Parsons	Frá Grími til Geirs: Þýðingarvitund Íslendinga fyrir 19. öld	800.000	Háskóli Íslands	Margrét Eggertsdóttir
Katrín Briem	Samsetning litnisumbreytiflóka í gersveppnum <i>S.pombe</i>	800.000	Háskóli Íslands	Zophonías O. Jónsson
Lísa Anne Libungan	Staðbundin aðlögun og breytileiki í lífssögu þorsks og svörunarfólum milli tveggja undirstofna við Ísland	800.000	Háskóli Íslands	Guðrún Marteinsdóttir
Ólóf Birna Ólafsdóttir	Súrefnisbúskapur í gláku	800.000	Háskóli Íslands	Einar Stefánsson
Samtals		4.800.000		

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

Doktorsnám				
Nafn nemanda	Heiti verkefnis	Styrkur í kr.	Skóli	Aðalleiðbeinandi
Albína Hulda Pálsdóttir	Flatey: Staða lítillar eyju í stórum heimi frá miðöldum til 18. aldar	3.500.000	The Graduate Center, The City University of New York	Thomas McGovern
Ása Vala Þórisdóttir	Næring ungbarna og vöxtur - Ráðleggingar og áhrif á járnþúskap	9.000.000	Háskóli Íslands	Inga Þórisdóttir
Deanne Bird	Skynjun almennings á Kötlu og náttúruvá vegna jökulhlaupa á Suðurlandi	5.000.000	Háskóli Íslands/ Macquarie University	Guðrún Gísladóttir
Edda Ruth Hlín Waage	Landslag í náttúruvernd; hugtök, gildi og stefnumótun	7.500.000	Háskóli Íslands	Karl Benediktsson
Kristinn Ólafsson	Erfðauppbygging íslenskra laxastofna og sjógöngur	9.000.000	Háskóli Íslands	Guðmundur Óli Hreggviðsson
Kristján Valur Jónsson	Skalanleg, dreifð eftirfylgni öryggisreglna fyrir vefforrit	7.250.000	Háskólinn í Reykjavík	Úlfar Erlingsson
Mahnaz Rezvanikhalilabad	CarbFix	9.000.000	Háskóli Íslands	Sigurður Reynir Gíslason
Olga Holownia	Goðsögn og klisja. Carol Ann Duffy og Þórarinn Eldjárn borin saman	4.250.000	Háskóli Íslands	Dagný Kristjánsdóttir
Rannveig Magnúsdóttir	Áhrif samkeppni við aðrar tegundir á lífshætti minks <i>Mustela vison</i>	7.250.000	Háskóli Íslands	David Macdonald
Ryan Christopher Eyford	Íslenska landsvæðið í Manitóba: tilraun til nýlendustofnunar, 1875-1910	8.250.000	Manitobaháskóli	Adele Perry
Ulf Hauptfleisch	Fornvistfræði Mývatna	6.000.000	Háskóli Íslands	Árni Einarsson
Viðar Halldórsson	Félagslegt umhverfi keppnisíþróttar	3.000.000	Háskóli Íslands	Þórólfur Þórlindsson
Þrándur Helgason	Örferjur fyrir lífvirk efni	6.000.000	University of Massachusetts/Háskóli Íslands	Kristberg Kristbergsson
Örn Arnaldsson	Slembimál og massaflutningur	9.000.000	Háskóli Íslands	Hermann Þórisson
Samtals		94.000.000		
Samtals veitt í almenna styrki		98.800.000		

Rannsóknarnámssjóður. FS-styrkir. Úthlutun 2008

FS-styrkir				
Nafn nemanda	Heiti verkefnis	Styrkur í kr.	Skóli	Aðalleiðbeinandi
Helgi Þór Gunnarsson	Lífshlaup og barnæska afbrotamanna með athyglisbrest og ofvirkni (ADHD)	600.000	Háskóli Íslands	Hanna Björg Sigurjónsdóttir
Emmanuel Pierre Pagneux	Mat á flóðum í Ölfusá	2.250.000	Háskóli Íslands	Guðrún Gísladóttir
Samtals		2.850.000		

ÁRSSKÝRSLA RANNÍS 2008

Úthlutun úr Launasjóði fræðiritahöfunda 2008

Styrkþegi	Verkefni	þús. kr.
Inga Dóra Björnsdóttir	Ævisaga Ásu Guðmundsdóttur Wright	2.040
Óskar Guðmundsson	Ritun Ævisögu Snorra Sturlusonar	2.040
Jón Baldur Hlíðberg	„Flóra Íslands“	2.040
Jón Yngvi Jóhannsson	Ævisaga Gunnars Gunnarssonar	2.040
Snorri Baldursson	Vistfræði Íslands: Aðgengilegt grundvallarit um lífríki lands og sjávar	2.040
Birna Lárusdóttir	„100 íslenskar fornleifar - alþýðlegt yfirlitsrit um minjastaði á Íslandi“	2.040
Úlfhildur Dagsdóttir	Myndasagan: Saga hennar, frásagnartækni og fjölbreytni	2.040
Jóna Ingibjörg Jónsdóttir	Fræðirit á íslensku um kynfræði og undirbúa til útgáfu	2.040
Nedelina Ivanova	Íslensk táknálsorðabók með jafnheitum og skýringum á íslensku	2.040
Kári Bjarnason	Útgáfa á stafrænu formi á kvæðum sem eru eignuð sr. Jóni Þorsteinssyni (d. 1627) og sr. Ólafi Jónssyni (d. 1627) til birtingar í gagnagrunn um sálma og kvæði í íslenskum handritum.	2.040
Samtals		20.400

rannís

Laugavegi 13, 101 Reykjavík
sími 515 5800, rannis@rannis.is

www.rannis.is

